

OKTO 30 1967

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

81 M. 21 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. SPALIO (OCTOBER) 13 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

JUNGTINIŲ TAUTŲ FONE - Leokadija Diržinskaitė, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir LTSR užsienio reikalų ministrė, viena pagrindinių Sovietų Sąjungos delegatų 22-oje Jungtinių Tautų Gen. Asamblėjos sesijoje.

Narkėliūnaitės nuotr.

Leokadija Diržinskaitė Jungtinėse Tautose

Salomėja Narkėliūnaitė

Netrukus bus jau mėnuo laiko, kai lietuviškoji Amerika tebekartoja moters iš Lietuvos vardą. Tai Leokadija Diržinskaitė. Ji, kaip viena pagrindinių Sovietų Sąjungos delegacijos narių, dalyvauja Jungtinių Tautų 22-osios pilnaitės sesijos darbuose.

Diržinskaitė yra elegantiška, gerai atrodanti, o prie jos pavardės Jungtinių Tautų išleistajame delegacijų sąrašė yra šie titulai: Jos Ekselencija Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir Lietuvos TSR užsienio reikalų ministrė.

Kad ji elegantiška ir gerai atrodanti, sutinka net poetas Jonas Aistis savo rašinyje, kurį jisai sukūrė Chicagos Draugul, pamatęs ją Vienybės nuotraukose. Bet dėl jos titulių tam tikri asmenys čia jau graižėsi nuo to laiko, kai tik vilniškės Tiesos puslapiuose pasiskaitė, jog Diržinskaitė atvyksta į New Yorką dalyvauti Jungtinių Tautų sesijoje.

-- Ką gi, žiūrėsime, kokie jos titulai bus sąrašė, ir atitinkamai reaguosime, -- kalbėjo vyras New Yorke, bet pradėjo veikti Washingtonė. Tenai Lietuvos atstovas kreipėsi į State Departmentą, prašydamas, kad tasai paveiktų JAV ambasadorių

Jungtinėse Tautose Goldbergą, kad Goldbergas savo ruožtu darytų įtakos Jungtinių Tautų Gen. Sekretoriui U Thant, kad U Thant patvirtėtų savo sekretariatui, kad tie nubrauktų Diržinskaitės titulus oficialiajame delegacijų sąrašė.

Sako, kad viskas buvę pažadėta, ir Lietuvos atstovas patenkintas pranešęs į New Yorką, kad viskas sutvarkyta, kaip norėta. Vadinasi, vyras buvo tikri, kad Diržinskaitės "apipjaustymas" įvyko. Ta prasme jau buvo pradėta ir garsintis.

KLAIDINA ŽMONES

Rugsėjo 30 d. per Stuko radiją Lietuvos Laisvės Komiteto narys prof. dr. Jonas Puzinas atitinkamai pasigyrė. Kalbėdamas apie prasi-dėjusią Jungtinių Tautų sesiją, jisai priminė, jog sesija įdomi tuo, kad sovietinėje delegacijoje dalyvauja okupuotos Lietuvos atstovė Leokadija Diržinskaitė. Tuoju pat jisai komentavo, kad Sovietų Sąjungai dabar rūpi pailiustruoti Lietuvos suverenumą, todėl ją ir atvežę. "Bet", prof. Puzinas kalbėjo, "tas triukas sovietams nepavyko, nes Diržinskaitės pavardė Jungtinių Tautų de-

legacijų sąrašė yra be jos titulių".

Panašiai veikė ir VLIKO ELTOS redaktorius. Jisai parašė ir išsiuntinėjo lietuviškai spaudai pranešimus, kuriuose, tarp kitų dalykų, taip pat sako: "Jungtinių Tautų sekretariate tačiau toks titulas nežinomas, nepripažintas ir bereikšmis. L. Diržinskaitė čia įregistruota tik kaip viena iš rusų delegacijos narių".

Tuo tarpu Jungtinėse Tautose rugsėjo 22 d. data išėjo delegacijų sąrašas ir sovietinėje delegacijoje Diržinskaitės pavardė yra trečia po Gromyko, prie jos pavardės yra titulai, kuriuos jai nubraukti norėjo (ir manė, kad nubraukė) mūsų vyras New Yorke ir Washingtonė.

Ligšiol dar neteko girdėti, kad prof. Puzinas iš Laisvės Komiteto, Stuko radijas, ar ELTOS redaktorius kur nors būtų paskelbę, jog jie lietuvius suklaidino ir kad Diržinskaitė niekas jos titulių nenukirpo.

Tik Darbininkas vienoje savo laidoje teisingai pastebėjo, kad vis dėlto pasitikrino faktas, jog prie Diržinskaitės pavardės jos titulai yra, ir ironizavo JAV ambasadorių Goldbergą, re-

Tęsiama 8 psl.

imes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Pirmieji į Ameriką atvykę lietuviai tuojau pajuto būtinumą kurti savišalpos draugijas, klubus, parapijas ir Susivienijimą, norint organizuoti bendruomeniškumu rūpintis tautiniais reikalais. Po 1945 metų atvykę apie 30 tūkst. naujųjų, taip pat, pajuto noro organizuotis, tik "atsisakė nuo senojo svieto" ir viską pradėjo iš naujo, naujais pagrindais. Apie 10 tūkst. naujųjų buriasi į Bendruomenę, kurios Taryba anądien dvi dieni posėdžiavo New Yorke. Išrinko naują centro valdybą, Tarybos prezidiumą, kontrolės komisiją ir garbės teismą. Prie rimtų darbų nepriėjo, nes, pasak korespondentės O. Labanauskaitės, "neturėjo laiko" išvystyti diskusijas apie ateities darbus ar planus. Posėdžiai buvę netvarkingi. Dalyviai dažnai šaukė "prašau žodžio dėl tvarkos", vis giliau brisdami į netvarką, tarytum tai būtų buvęs Lietuvos-Lenkijos bajorų seimas su savo "nie pozwalam".

***

Senųjų, Amerikos lietuvių bendruomenė — jų pašalpinės draugijos, piliečių klubai, susivienijimai ir parapijos — jau eina į istorijos lapus, nes senimas miršta, ar atvėsta, o jaunimas eina savais, visam Amerikos jaunimui būdingais, keliais. Naujųjų lietuvių Bendruomenė taip pat jau it žuvelė be gavinančio vandens. Paskutinis Amerikos gyventojų surašymas 1960 metais rado 121 tūkst. Lietuvoje gimusių (1950 m. būta 148 tūkst.), ir

Tęsiama 4 psl.

LIETUVIAI VATIKANE

Lietuvą pilnomis teisėmis Vatikanė Papežiaus Pauliaus VI sušauktoje pirmojoje Vyskupų sesijoje atstovauja Vyskupas Juozas Labukas, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštališkasis administratorius ir kun. dr. R. Krikščionas, iš diplomatų dalyvavo Lietuvos atstovas prie Sv. Sosto ministeris St. Girdvainis. Tikėjimui sustiprinti ir buvę paskelbti Tikėjimo metais šv. Petro ir Povilo garbei, minint 19 šimtmečių nuo jų kankinystės. Posėdžiaus nuo rugs. 28 iki ištisą mėnesį, iki spalio 28 d. Svarstys: Bendrijos teisinis kodeksą, tikėjimo teisių aiškinimo, pertvarkymą, mišrias katalikų su nekatalikais vedybas, kunigams paruošti įstaigų metodų pertvarkymus ir liturginę reformą. Viso dalyvauja 135 vyskupai, 13 rytų apeigų dvasiškiai, 13 kardinolų, 10 nuo vienuolių generalinių atstovų ir šv. Tėvo paskirtų 25. Viso 196. Paminėtina, kad Lenkijos kardinolui višinskiui valdžia nedavė leidimo išvykti.

* Leonas Sabaliūnas, dėstas Ann Arbor, Mich. universitete, mėnesį laiko studijavęs Lietuvoje, spalio 21 d. kalbės Toronte, Akademikų draugijos pirmam viešam susirinkime.

* Vasaris Bersėnas, elektros inžinierius, tyrinėjęs žemės turtus Anglijoje, Pietų Amerikoje, Afrikoje, grįždamas iš Madagaskaro, susipažinęs švedę Ragna Karlstroem, Stockholme vedė. Jau nieji apsigyveno Toronte. Jis -- Osgood Hall studijuoja teisės ir teoriją Toronte universitete mokosi dentisteriją.

* H. Paulauskas iš Lietuvos vieši Montrealyje pas savo pusbrolį Zubą.

PASAULIO

* Cookery of Many Lands, naujai išleistoje knygoje, yra ir lietuvių maisto receptų. Knyga išleista Kanadoje Folk Art Council šios šalies 100 m. sukakties proga. Knyga 182 puslapių, iš jų 12 paskirta lietuvių valgiams. Įžanginis puslapis papuoštas Vytimi ir Rūta. Kitas puslapis supažindina su lietuvių tauta. Toliau aprašoma, kaip gaminama burokų vynos, midus, cepelinai, bulvių vynuoginis su grybais, kugelis, kimšta žuvis, virtiniai, beržo šakos kepinys, varškė sumedum, sklandžiai, grybų patiekalai. Kaina \$2.35. Gaunama: Lakehead Folk Art Council, P. O. Box 753.

* Bronius Sitko, gyvenęs prie Pacifiko 61-rius metus, aktyviai reiškęsis lietuvių gyvenime, mirė sulaukęs 88 metų. Buvo LDK Gedimino Klubu, Seattle, Wash.

* Vokietijoje įvyko mokslu besidominčių lietuvių visuomenininkų suvažiavimas, kuriame, dalyvaujant 65 asmenims, dr. K. J. Ščeginas skaitė paskaitą "Visuomeninės raidos bruožai šlandieninėje Lietuvoje". Diskusijose aktyviai dalyvavo pirmininkaujantis V. Bartusevičius, V. Natkus, Alf. Krivickas, mok. Antanaitis, J. Riaubūnas, J. Juraitis, prof. Z. Ivinskis, V. Banaitis. P. Karvelis.

* Bostono lietuvių kultūros klubą sudaro: pirmininkė Irena Treinienė, vicepir. Beatričė Kerbellienė ir Ona Bacevičienė, sekretorė Irena Baškienė. Pirmajam sezono susirinkime kalbėjo iš New Yorko dail. Vytautas Jonynas apie modernių bažnyčių architektūrą, pailustruodamas skaidrėmis.

LIETUVIAI

* Prof. P. Šivickis mirė Vilniuje sulaukęs 85 m. amžiaus. Nuo 1905 iki 1922 m. gyveno Amerikoje, baigė Valparaiso ir Missouri universitetus. Chicagos universitete įgijo daktarą. Penkeris metus profesoravo Manilos universitete, Filipinuose. Nuo 1928 m. profesoriauvo Kaune, nuo 1948 m. dirbo mokslo darbus Vilniuje. Vadovavo Zoologijos ir parazitologijos institute.

* Saulė Staškaitė, baigusi Clark universitetą Worcester, Mass. išvyko į Muencheną, Vokietijoje mokytojauti ir gilinti vokiečių kalbos studijas. Ji buvo iš Worcesterio lietuvių kolonijos tautinių šokių vedėjas.

* Plunksnos Klubas su Sydney, Australijoje literatūrai būreliu ruošia poetui Vincui Mykolaičiui-Putinui pagerbti, jo mirties atminčiai paminėti akademiją.

Montrealio liet. savaitraščio Nepriklausomos Lietuvos redaktorius J. Kardelis (kairėje) pokalbio metu su Albertu Laurinčiuku Sovietų paviljone expo 67 parodoje.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

* Hamilton, Ontario, Kanadoje lapkričio 4 d. Jaunimo Centre šoks iš Cleveland, Ohio nuvykusi Liūdo Sagio vadovaujama "Grandinė". Ji įdomi tuo, kaip Clevelando "The Plain Dealer" pastebėjo ir paveikslą talpino, kad šokėjai nuo scenos nukeltami į vidurį salės, nes sudėtingi šokiai, judesiai neduoda progos scenoje pilnai pasireikšti arba negali visų scenoje sutalpinti. Kita naujenybė, kad baigiant šokių programą, galima įjungti ir dalį publikos ir jai su šokėjais šokant, baigti programą visiems linksmai.

* Liūdo Stankevičiaus, Montrealio lietuviškosios radijo programos 4 metų sukaktis paminėta Dow bravaro salėje. Bravaras visus pavaišino. Kalbėjo Henrikas Nagys, dainavo solistas A. Keblys, vargonais akompanuojant K. Smilgevičiui. Subvima filmavo J. Ladyga. Svečiai ten pat suaukojo \$400, programai išlaikyti.

* Dail. S. Nellubšo paroda Adelaidėje, Australijoje vietos gyventojuose susilaukė gražaus įvertinimo ir paminėta The Advertiser laikraštyje. Pažymėjo, kad dailininkas nėra pretenzijų ieškotojas modernistas, savo kūriniais rūpestingai paruošęs.

* Embassy Tour and Tee sąrašė yra Lietuvos pasiuntinybė Washingtono. Joje tautiniais drabužiais pasipuošusios lietuviškos lankytojos parodo Lietuvos gintaro, Sibire išremtų lietuvių iš duonos nulipdytą rožančių, lietuviškas lėles ir margučius. Perna pasiuntinybė lankė 3,000 žmonių.

MONTREALYJE

Turintiems vaikų ir juos norintiems mokyti lietuvių dvasioje geriausia proga gyventi Montreal, Kanadoje. Ten yra dvi lietuviškos mokyklos: Verdun ir Rosemount. Quebec provincija mokykloms, turinčioms 20 mokinių, išlaiko vieną mokytoją. Toje kategorijoje yra ir lietuvių šeštadieninės mokyklos. Bet kadangi Montrealio mokyklose yra 8 mokytojai, o mokinių skaičius mažėja, jiems išleina dabar po 12 mokinių. Tuo būdu skirtumą primoka tėvų komitetas. Yra, žinoma, ir dar kitokių išlaidų, kurias apmoka tėvai: vaikučiams suruošiama kalėdinė eglutė, baigusiems nuperkama knygų dovanoms ir t. t.

Nežiūrint tų privilegijų ir iš provincijos valdžios finansinės pagalbos, kiekvienais metais daugiau mokinių mokyklą baigia, negu įstoja naujų. Pvz., pernai baigė apie virš 20 mokinių. Jiems išėjus, naujų gauta vos 5 ar 6. Tėvai ir kiti idealistai neriasi iš kailio, stengdamiesi gauti daugiau mokinių.

Viena didžiausių vaikų mokyklų pristatymas, kita -- beveik niekas nenori kitų apsilimti į tėvų komitetą.

Lietuvių šviesuomenė, organizacijos, kurioms rūpi lietuvių ateitis, turėtų suburti Tėvų komiteto pirmininkę yra Jūratė Tanner. Montrealio lituanistiniuose kursuose dirba: kun. G. Kiauskas, S. J. -- dėsto tikybą, M. Jonienė -- lietuvių literatūrą, B. Lukoševičienė -- lietuvių kalbą, R. Otto -- Lietuvos istoriją, Sig. Baršauskas -- Lietuvos geografiją, R. Bulota -- prancūzų kalbą, L. Gedvilaitė ir A. Plašinskas -- šokius.

* Z. Orantienės klasikinio baletu mokykla atidaryta Borris Volkoff School of Dance patalpose, 822 Yonge St., Toronto, Ont., Kanadoje.

* Prof. K. Baublys iš Anglijos atvyko į Middletown, Conn., kur dėsto filosofiją Welyan universitete.

Knight Cap

AUGUST TRAUN, Sav.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut Street

Philadelphia

Republic

LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Park Florist

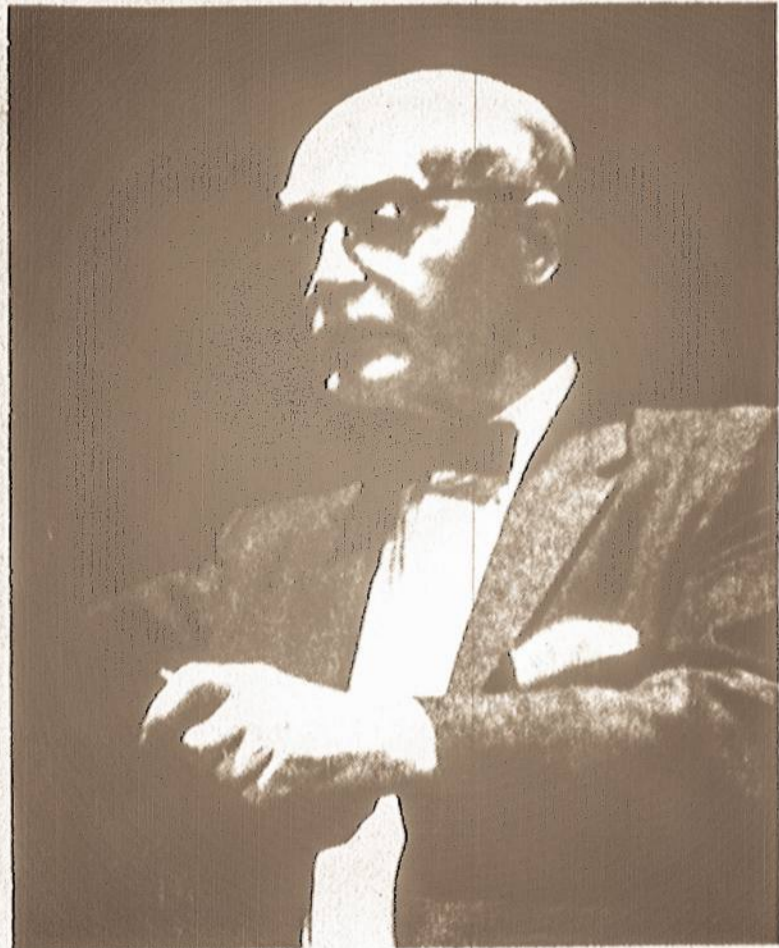
Gėlės pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

Mr. and Mrs. Matthew MAŽEIKA

80-15 JAMAICA AVENUE Woodhaven 21, N. Y.

Virginia 9-3112

Lietuviškoje Chicagoje

DR. PIJUS GRIGAITIS, Naujienų redaktorius, spalio 16 d. paminės 84 m. sukaktį. 1882 m. gimė Gudaičiuose, Būblelių valsčiuje, Šakių apskr. 1903 m. baigė Marijampolės gimnaziją, studijavo teisę ir filosofiją Petrapilyje, Berlyne ir Chicagoje universitete, kur gavo teisės daktarą. Baltimore'je redagavo Pirmyn, o nuo 1914 m. redaguoja Naujienas. Kai susirgo nuo vasario 17 d., dar negali dienraštyje dirbti, tad namie rašo savo atsiminimus.

* Lietuvių Jaunimo centre Chicagoje spalio 28 d., 8 val. vakare bus 14-kos tautybių tautinių šokių festivalis. Lietuviams vadovaus Leokadija Braždienė.

* JONAS BERTASIUS žurnale Sėjoje atetities planus svarstydama, pataria VLIKE pergrupuoti partinį susisikirtimą ir pavadinti: Krikščionių demokratų blokas, Lietuvių nacionalistų sąjūdis, Liaudininkų ar Ūkininkų demokratų sąjunga ir Social demokratų partija.

* KULTŪROS KONGRESAS įvyks Chicagoje lapkričio 23 - 26 dienomis. Tai trečiasis JAV ir Kanados lietuvių tos rūšies kongresas. Rengimo pirmininkė - M. Rudienė. Komitetą sudaro: Z. Dailidka, J. Ignatonis, J. Jasaitis, J. Jurkūnas, V. Kleiza, J. Paštukas, V. Radžius, M. Šimkus, J. Vaidelys.

* ALDONOS VALEIŠAITĖS išraiškos šokio popietė įvyksta Jaunimo Centre spalio 22 d. 4 val. p.p.

* CHICAGOS DAINAVA 1968 m. vasario 18 d. Civic operos rūmuose stato J. Gaidelio kantatą "Kovotojai", ryšium su Lietuvos 50 m. sukakties minėjimu. Dainavos ansambliis kreipiasi į dainininkus, prašydamas talkos. Kantatai pastatyti reikės 150 asmenų choras, solistai ir simfoninis orkestras. Repeticijos jau vyksta Jaunimo Centre, Chicagoje, antradieniais ir ketvirtadieniais.

* MUZIKAS JUOZAS BERTULIS sukūrė naują dainą, "Lopšinė", kurią publika pirmą kartą išgirs spalio 29 d. Jaunimo centre.

* KLEOFAS GIRVILAS renka medžiagą knygai apie mirusį dr. K. Drangeli. Vėlonis paliko pinigų tokiam veikalui išleisti, tik, galia, sudėgus jo butui, daug medžiagos apie jį žuvo.

* DAIL. A. VALEŠKOS dailės studiją lankė Palatine Teachers Institute 35 studentai. Su vitražo istorija ir studijos darbais svečius supažindino Bronė Jameikienė. Technikinį darbą pademonstravo Tom Nocerino.

* VLADAS BŪTĖNAS, dirbęs Drauge per ketveris metus, pradėjo dirbti Chicago Sun Times dienraštyje linotipininku.

* KAP. S. RIPSIS, tarnaujantis Jungtinių valstybių kariuomenėje, buvęs Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje parvyko atostogų į Evergreen Park prie Chicago ir vieši pas tėvelius ir sesutę Vydą, kuri tik prieš keletis metus atvyko iš Lietuvos. Spalio 16 d. išvyksta į Vietnamą.

CICERO LB APYLINKĖS VALDYBOS rūpesčiu surengto lietuvių pasirodymo tarptautiniame festivalyje Berwyn, Ill. talkininkės prie lietuvių skyriaus. Iš kairės stovi: J. Dočkienė, G. Ročkienė, J. Bobinienė, E. Purlulienė, N. Bernardzik. Apylinkės valdybos pirmininku yra J. Švedas.
E. Šulaičio nuotrauka

SPALVINGASIS MURINAS

Gražiomis spalvomis buvo pražydušios Chicago "Čiurlionio" galerijos Jaunimo Centre sienos, kuomet ten spalio 7-15 dienomis vyko dail. Br. Murino darbų paroda. Kauno Meno mokyklą baigęs ir vėliau Paryžiaus Meno akademijoje studijavęs dail. Murinas, chigagiečiams pasirodė po trejų metų pertraukos, išstydama 56 naujausių savo darbų. Jo akvarelinė tapyba buvo miela žiūrovo akiai, nors ir kiek monotoniška, nes jo temos gana panašios ir tik kiekvieniame paveiksle yra skirtingas spalvų žaidimas. Kaip dailininkas su eilučių autoriumi pareiškė, jis daugumoje yra pasiryžęs spręsti spalvines problemas ir joms savo darbuose priduoja daugiausia reikšmės.

Apie dail. Muriną parodos atidarymo metu kalbėjo S. Adomaitienė, senų dienų dailininko draugė, šiuo metu besireiškianti Lietuvių Scenos Darbuotojų sąjungoje. Ji savo kalba pailiustravo žymesniųjų dailininkų atsiliepimais apie Br. Muriną. Atidarymo metu taip pat kalbėjo gen. konsulas dr. Daužvardis, kun. J. Borevičius ("Čiurlionio" galerijos globos komiteto pirmininkas), J. Jasaitis ir pats Br. Murinas.

darymo metu taip pat kalbėjo gen. konsulas dr. Daužvardis, kun. J. Borevičius ("Čiurlionio" galerijos globos komiteto pirmininkas), J. Jasaitis ir pats Br. Murinas. (eš)

* Leit. L. Vaišvila, baigęs Bradley universitetą, gavęs leitenanto laipsnį, susituokė St. Louis, Mo., ir karo tarnybai išvyko į Loredo, Texas. Jo tėvai Petras ir Josephine Vaišvilai gyvena Chicagoje.

* Rimo Laniausko paveikslų paroda atidaryta Balzekų Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicagoje.

* Jonas ir Josephine Pakel grįžo iš atostogų ir parodė spalvotų skaidrių iš keltinės po Japoniją, Hong Kong ir kt. vietovių. J. Pakel yra Chicago's taupymo bendrovės prezidentas.

* John Evans išrinktas Illinois ir Indiana rajono Lietuvos Vyčių pirmininku.

Amerikos lietuvių krepšinio išvykos vadovai, sugrįžę atgal į Chicago, O'Hare aerodrome susitinka su savo šeimomis: (iš dešinės) Mieželienė su sūnumi, R. Dirvonis, D. Dirvonienė, R. Mieželis ir svečias iš San Francisco V. Bikulčius (visuomenininko ir kultūrininko J. Kreivėno žentas).

E. Šulaičio nuotrauka

Haven Realty

Perkant - Parduodant Namus ar Išnuomojant Butus

Apdraudus

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidu (Money Orders) ir įvairiausiems kitiems reikalams, - kreipkitės!

HAVEN REALTY & INSURANCE
87-09 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y.

VI. 7-4477

Joseph Andrušis Travel Bureau

BILETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukstys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkelūnaitė, Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas, English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editors: Edvardas Sulaitis and Jonas Valaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

imes

Atkelta iš 1 psl.

281 tūkst. čia gimusių (1950 m. buvo 250 tūkst.). Per dešimtį metų čia gimusių skaičius pagausėjo 31 tūkst., o Lietuvoje gimusių sumažėjo 27 tūkst. Nei senųjų nei naujųjų bendruomenės neieško, o jei ieško, tai neranda tikslų priemonių čia gimusių prieauglį pritraukti. Temoka senimą gražiai palydėti į kapus. Istorija žygiuoja tolyn ir neša mus su savim.

***

50 metų didrusių bolševikų revoliucijos sukaktį kiekvienas savaip mini. Br. Raila pastebi: "Veik nerasi mūsiškių komunistų laikraščių numerio Amerikoje, kur nebūtų poros ar daugiau straipsnių iš sovietinės spaudos Lietuvoje". Straipsnius iš ten kniaukiasi betgi ne vien kairieji. Madai kaktą pirmiausia nulenkė redaktorius J. Kardelis Kanadoje, o pastaruoju laiku susižavėjo Tėvynės redaktorius New Yorke, anądien be kredito įsidėjęs iš Vilniaus Kultūros Barų žurnalo straipsnį apie kompozitorių Sasnauską.

Nežinome, kiek giliai Raila straipsnius yra studijavęs, bet drąsiai sprendžia (ir duoda į žandą Kardeliui ir kompanijai), jie esą parašyti "mažų gabumų ir silpnos loginės bei psichologinės nuovokos rašytojų." Raila, atrodo, nori jų lygį pakelti, nes siūlo priemonę: "Nepagailėjus rublių, Amerikoje būtų galima nusišamdyti žymiai gabesnių". Pavyzdžiui, gal ir patį didelių "gabumų" ir stiprios "loginės bei psichologinės nuovokos" Railą? Juk Pergalės žurnalas Vilniuje primena Kaune 1930 metais išėjusią Railos poezijos knygą, kur jaunas Bronys bolševikiškai šaukė: "Penkių kontinentų visa buržuazija — tempo! E! Tempo! Urnu — į kapus!" Tokį "wholesale" į kapus nuvarymą Raila, be abejonės, siūlė, paragintas savo didelių rašytojų gabumų ir stiprios loginės bei psichologinės nuovokos, nes toliau pridūrė: "Kiekvieniame rato krumply žydi kapitalas, pajungęs vargo pančiais žmogų". Senstas vis nori jaunystę atšaukti. Nestebėtina, jei ir Raila ir vėl nori jaunu degti bei savo "dideliu gabumu" ir "stipria nuovoka" pakelti tų straipsnių lygį (apie rublius nekalbant).

Kunigas Jonas Gaudzė ir Vienybės leidėja Valerija Tysliavienė vieno priėmimo metu Montrealyje, kai svečiai iš Lietuvos atvyko į expo '67. Tame priėmime dalyvavo daugiau kunigų, laikraštinių ir veikėjų, bet Chicago's Naujienos apie tai nežino, nes jų nuotraukos dar nebuvo paskelbtos Vienybėje.

S. Narkelūnaitės nuotrauka

Mūsų spaudoje

KOVA DĖL SŪRIO

S. m. spalio 2 d. Dirvos laidoje yra paskelbtas Br. Railos straipsnis "Kova dėl sūrio", o tai reiškia kovą dėl valdžios. Jam atrodo, kad Katalikų Akcijos Komiteto kova su A. Smetonos režimu tai buvusi kova ne dėl demokratinių laisvių, bet dėl sūrio, — dėl naudos, einančios iš buvimo valdžioje, kurioje Br. Railai teko būti pačioje A. Smetonos pašonėje, valgyti jo "sūrį" užgeriant jį "tauriais" trunkais.

Raila yra sustingęs vadistas, ir Amerikoje jis negali to "sūrio" užmiršti ir kitaip galvoti negu būnant Smetonos pašonėje. Jam atrodo, kad visi turėję ir turi mylėti Smetoną kaip Lietuvos dučę. Vietoje nurodęs, ką gera Lietuvai Smetonos režimas padarė, jis cituoja J. Gabrio laišką, kuriame jis karininkų jungos pastatytam "tautos vadui" prikiša 1920 metų konstitucijos sulaužymą, tautos apgavimą, jos valdymą be mandato, be konstitucijos,

vien policinėmis priemonėmis pagal karo komendantų įsakymus.

Raila pripažįsta, kad J. Gabrio kaltinimai "aštrūs ir stiprūs", bet negadina Smetonos "sūrio" skonio, o Smetona savo "sūrį" gynė visomis priemonėmis. Jei jo žinioj būtų buvęs Sibiras, tai jis būtų savo opoziciją ten vežęs, bet, Lietuvai mažai esant, turėjo pasitenkinti Varniais ir Dimitrava.

Raila nepagalvoja, kaip amerikiečiui atrodo toks prezidentas, kurs laužo priesaiką savo krašto konstitucijai ir valdo kraštą despotiškai, autokratiškai.

Pagal save Raila sprendžia kad šio krašto lietuviai komunistai laikosi ant rublio, kurs užsienyje yra pigus ir į užsienį neišleidžiamas. Kai tuo tarpu Amerikos komunistas yra senesnis už Rusijos, taigi ir už Lietuvos, Amerikiniai "pažangieji" yra rinkę ir slunčę dolerių pokiai Lietuvai šelpti; ne-

gi Raila tikrai tiki, kad jie už tai gavo rublių?!

Amerikos lietuvių tautininkų patriarchu laikomas Šliūpas, Bačiūnas; ar jie jaunesni už Bimbą ir Mizarą? Juokinga, kad Raila, sulaukęs žilo plauko ir anūko, jaučiasi kaip 25 metų vaikas. Ir apie kokius meilužius jisai kliebė. Atrodo, kad jis išsi-vaizduoja savo žmonos ar dukters meilužius ir iš pavydulo perkelia juos iš Los Angeles į Brooklyną...

Raila buvo Laisvės Kovos Sąjūdžio priešakyje, vadinas, yra ne vien žurnalistas, bet ir visuomeninės veiklos vadams trūksta intelektualumo, dėl to jų veikloje atsirado chaosas ir esantieji priekyje prarado įtaką.

Railai labiau negu kam kitam iš "priekinių veiklos žmonių" tinka tas teiginys.

J. KL.

NAUJIENOS MOKO KUNIGĄ JUCEVIČIŲ

Spalio 13 d. Naujienos savo vedamąjį paskyrė mokyti populiarių Montreallo šv. Kazimiero parapijos kleboną kun. dr. Feliksą Jucevičių. Bet vietoje šį garbingą lietuvių pasveikinti faktą, kad jis tik prieš porą savaitių Kanados lietuviai kunigai išsirinko to krašto lietuvių kunigų Vienybės pirmininku, Naujienų redaktorai atsivertė lėpos 7 d. Vienybę ir joje buvusias Salomejos Narkelūnaitės gražias nuotraukas labai nevykusiai perspausdino ir medžiagos dalį pasiėmė iš tada Jono Valaičio parašyto EXPO 67 reportažo, dalį paėmė iš kitur, ir ...drožia pamokslą kun. Jucevičiui, kam jis be jų leidimo drįso su Lietuvos žmonėmis susitikti.

Tris mėnesius Vienybę studijavę, dar po nuotraukom ir užrašus sumaišė... A. Baltienę pavadino Tysliaviene, Tysliavienę -- kun. Balčium, kun. Balčį -- Jonu Valaičiu, o Valaičiui pavardės ir neišteko...

Priekabų ieškojimo priežastis, klausiant kas kun. Jucevičių įgaliojo su iš Lietuvos atvykusiais žmonėmis susitikti, rodo pavydo, kad jis bankiete sėdi skersai stalo nuo Leokadijos Diržinskaitės. Ir rašo: "Atplaukusios žuvelės ir žuvis buvo pasodintos pagal svorį ir dydį. Stambesnės su stambesnėmis, didesnės su didesnėmis" ... Esą: "...kad būtų galima geriau smegenis išplauti" ... Toliau rašo: "Tame pačiame paviljone ir tuo pačiu metu buvo kitas lietuvis kunigas, matomas kitoje fotografijoje" ... Ir kitą nuotrauką įsidėda iš Vienybės.

Bėda, kad Naujienų redaktorai nesuorientavo, kur kas buvo. Ne sovietų paviljone, kaip Naujienos rašo, bet Leokadija Diržinskaitė sėdėjo prieš kun. dr. Jucevičių D. L. K. Vytauto klubo, 2161 Catherine St., E., aukštutinėje salėje bankiete, kuriame dalyvavo apie 600 žmonių, jų tarpe dar keli kiti kunigai. Aple juos Naujienos nieko nemini, nes Vienybėje apie juos nebuvo nieko paminėta.

Svečiams, menininkams ir spaudos žmonėms priėmimo

Montreallo liet. par. klebonas dr. kun. Feliksas Jucevičius pobūvio metu kalbasi su soliste Stase Rapalienne iš Kauno.

sovietų paviljone, kur buvo ir Nepriklausomos Lietuvos redaktorai Kardellai, Naujienų bendradarbiai ir kiti laikraščių žmonės, buvo ir kun. Balčys iš Amsterdam, N. Y. Bet dar buvo ir keli kiti kunigai, apie kuriuos taip pat Vienybė neminėjo, tokiu būdu ir Naujienų korespondentas nepastebėjo, o gal nepažino, nes ant stalų vodkos iš Lietuvos jau nebuvo likę. Tai buvo ta pati pramoga, kurioje Kardellienė skaitė Vilniaus burmistro Vildžiūno gražias liemenės sagas... ir kas nepatiko poetui Jonui Aisčiui.

"Ultralietuviai" Naujienų redaktorai savo tarpe turi labai "grynas" lietuvių asmenybes, turinčias pilniausias teises lietuviams rūšiuoti ir diplomus dalinti. Pav., Martynas Gudelis, Jo diplomą gautas, Ispanijos pilietiniam kare, kur jis kariavo respublikonų pusėje, o rašė kairiesiems ispa-

nams: Solidad Obrera, Umbral, Espana Libre, Studijos Sociales ir kituose radikalų leidiniuose. Lietuvoje kovoję ir išminti rodė, rašė ir žemas Kovos Kelyje ir Aušrinėje. Nežinia, ar paskatino pagyrimui ar pakenkė 1945 m. jo parašytieji įspūdžiai: "Ką girdėjau Sovietų Sąjungoje".

Tuo tarpu energingasis žemaitis, teologijos daktaras kun. Jucevičius, gyvendamas Eichstadt, Bavarijoje, Romoje, Gregorianume išventintas kunigu, Paryžiaus Sorbonoje studijavęs sociologiją, visą laiką būdamas patriotinės spaudos bendradarbis, visus patyrimus nuo 1955 m. skiepija gausiai Montreallo lietuvių kolonijai.

Jam išsviją išlaikyti lietuviška labai rūpi. Quebeco provincija moka mokytojams algas, kurie turi bent 20 mokinių. Lietuviams, dėstantiems dviejose Montreallo

Tęsiama 5 psl.

Pulkininkas J. Lanskoronskis vieno savo apsilankymo metu Vienybės redakcijoje.

IR PULK. LANSKORONSKIS "IŠDAVIKAS"

Lietuvių tautos "išdavikų", "komunarių" ir "sovietams pasidavusių" skaičius auga, kaip ant mielių. Didžiausieji Lietuvos išdavikai, tautinių darbų mecenatai, lietuvybės šulai yra puolami visokių veiksmų ir veiksmelių, kurie užslaugina tokius ragus, kad jais norėtų visą pasaulį išbadyti.

Tėvynei vaduoti rinkdami aukas, jie išdrįso įsakinėti net tokiems asmenims, kaip pulk. Lanskoronskiui, gyvenančiam Paryžiuje, kur jis gali eiti, su kuo susitikti ir ką priimti savo namuose!

Paskaitykite LVS Ramovėnų Centro valdybos laišką šiam kilniam Lietuvui, gyvenančiam Prancūzijoje:

VIEŠAS LAIŠKAS P.
J. LANSKORONSKIUI

Visiems, plačiame pasaulyje išsklaidytiems Lietuviams, ramovėnams ir buvusiesiems kariams, yra žinoma, kad 1966 m. pabaigoje, į Paryžių buvo atvykę rusų bolševikų agentas Vytautas Zalakevičius, kuris kaip skelbta "La cinématique française Musée du cinéma" tvarka raštyje, gruodžio 2 d. demonstravo savo susuktą filmą "Personne ne voutait pas mourir" - "Niekas nenorėjo mirti". Šiame filme išniekinami Lietuvos partizanai, kovoje su Lietuvos pavergėjais rusais bolševikais bei jų agentais.

Mes nelaikome ypatingu nusizengimu, kad Tamsta ir kiti lietuviai, norėdami pamatyti bolševikų propagandos melą, žiūrėjote tą filmą, tačiau negalime patiesinti, kad nei Tamsta, nei kiti, net ir Lietuvos Bendruomenės vietos vadovybės nariai, nepareišė jokio viešo pasipiktinimo ir protesto aukščiau kalbamo muziejiaus vadovybei bei spaudoje dėl lietuvų partizanų, kovojusių už savo

tautos laisvę, šmeižimo ir niekinimo.

Vietoje pareiškus protestą, kelioms dienoms praslinkus, gruodžio 6 d., Tamsta suruošė tautos išdavikui, kovotojų už tautos laisvę niekintojui, Vytautui Zalakevičiui vaišes, kuriose taip pat dalyvavo ir keletas Paryžiuje gyvenančių lietuvių.

Mes manome, kad Tamsta, kaip buvęs garbingas Lietuvos kariuomenės generalinio štabo pulkininkas, daugiau negu kas kitas, esate įpareigotas būti apdairesniu ir geriau susivokti Lietuvos okupanto bei jo agentų pinamuose voratinkluose.

L. V. S. "Ramovės" Centro Valdyba skaito savo pareiga pareikšti, kad toks Tamstos pasielgimas nesiderina su elementarinėmis lietuvių, ypač buvusio kariokarininko išeivijoje kovojančio už Lietuvos laisvės atstatymą, pareigomis ir padėtimi.

Tamstos padarytas netaktas prieštarauja bendram Lietuvos Laisvimo Veiksmų nutarimui, pasisakančiam prieš politinį ir kultūrinį, laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių, bendradarbiavimą su Lietuvos okupantu bei jo agentais.

Tamstos laikysena rusų bolševikų agento Vytauto Zalakevičiaus atžvilgiu, aižo bendrą lietuvių vienybės frontą kovoje su mūsų tautos pavergėjais, pasitarnauja okupantui ir gliaul pažeidžia lietuvių patriotinius jausmus.

Su protesto pareiškimu

LVS "Ramovė" Centro
Valdyba

Ir tokius laiškus drįsta rašyti tie, kurie tikriausiai žino, kas Lanskoronskis buvo, yra ir kokią rolę jis šiaandien Prancūzijoje vaidina.

Nuo 1927 m. gyvendamas Paryžiuje, pirmiau, kaip Lietuvos karo attachė, įsigijo daug draugų, užmezgė nepaprastų pažinčių. Paryžiuje atsidūrusiems lietuviams -- Lanskoronskiui ir jo žmonos belgės namai kiekvienam lietuviui buvo prieglauda. Tuose namuose priėmimais pagerbta daug lietuvių, tiek "veiksniams" artimų, tiek ramovėnams, tiek šalpos atstovams, tiek kitiems lietuviams, norintiems pažinti Prancūziją, užmegzti ryšius su įstaigomis ar asmenybėmis. Jeigu kokio nors ramovėno Paryžiuje Lanskoronskis nepastebėjo ir jo nepavaišino, gal būtų nevisai mandagu pavydėti tam, kuris buvo vaišintas.

Kovojantieji už lietuvių išlaikymą išeivijoje brangina kiekvieno aukštesnių lietuvių tikslų siekiantį lietuvių, gaunantį mūsų tautai ir jos problemoms spręsti kitataučių talkos. Jeigu "veiksniai" pradėjo dergti veiklesnius ir platesniu mastu galvojančius lietuvius, tai ramovėnams dar neturėtų būti reikalo įsipareigoti jų tautos skaldymo darbo pėdomis sekti. Priešingai, kai prisėina kalbėti apie Lietuvos gynimą, ramovėnams derėtų tik pasišnibždėti tarpusavy, paraudonuoti ir atsiprašyti patriotingą lietuvių visuomenę, kad nepriklausomoje Lietuvoje turėję savo žinioje visus ginklus, ir iš Amerikos lietuvių padovanuotuosius, net neiššovė nė vieno simbolinio šūvio tai nepriklausomybei apginti.

Dabar, 25 metams prabėgus, praduo ir lietuvių "vaduoją" viešais laiškais... Iki kokio žemo lygio dabartinė ramovėnų valdyba nusmuko! Kol tos organizacijos dar nesunaikino, būtų geriau, kad rimti vyrai ją į savo rankas perimtų. Jiems galėtų padėti ir pulk. Lanskoronskis.

STEBĖTOJO PASTABOS

Per anksti miręs VLIKo pirm. dr. A. Tūmakas Drauge 1963 metais buvo nusprendęs: "Lietuvos laisvės byla Amerikai maža šiandien reiškia." Kažin, ar dalykai nuo tų metų pakito?

Lietuvio pareiga šiuo metu yra budėti ir suprasti -- suprasti, kad tauta replėse kažkokio gaivalingo žmonijos istorijoje vykimo, kuris toli gražu nėra įpusėjęs savo atspėjamo kelio.

Bolševikų cenzūrai poetas Voznesenskis prikišo "storžieviškumą ir melavimą". Sakė: "Esu sovietinis poetas, raumenų ir kraujo žmogus, ne siūleliais tampoma lėlė". Geras pavyzdys jo ironiško žvilgsnio Amerikai ir Sovietijai yra jo poema Strip-tease:

Įsiryžusi striptyzą
Šoka puiki mergina,
Nusilupa po ryžą,
Tartum žievę apelsino.

Ar tu Amerika? -- paklausiau.
-- Nebūk kvailas, kitatautii!
-- Išsimeskim po martini --
-- Man, tai dvigubą pašauki!

Ruso poeto Voznesenskio vardas dažnai minimas kaip kovotojo prieš akląją bolševikų partijos cenzūrą rašytojams. Londone einąs Survey žurnalas pastebi: Maskvoje 1962 metais išėjęs Voz-

nesenskio poemų rinkinys "Trikampė kriaušė" pasirodęs "under the auspices of a recent Lenin prizewinner, the Lithuanian poet Mieželaitis".

Iš raudonos Lenkijos nuo Gomulkos (kuris ji buvo 1957 m. areštavęs) pabėgęs dar raudonesnis stalininkas, buvęs aukštas komisaras Mijala, nudūmė į Albaniją, iš kurios kasdien per radiją ragina lenkus komunistus sukilti prieš Gomulką ir prisidėti prie tikrųjų "revoliucionierių komunistų." Savo programą Mijala surašė 64 psl. pamflete, kuri platina Lenkijoje Lietuviams įdomu, kad prie programos pridėtas žemėlapis reikalauja būsimon mijališkon Lenkijon įjungti Karaliaučų, Vilnių, Kijevo ir Minską. Kitais žodžiais, Mijalo "revoliucinė" programa yra "lietuvių" Pilsudskio siektoji "federalizmo" programa. Mijala reikalauja ir ukrainų Lvivo.

Mūsų spaudoje kalbamasi, kodėl Lietuvii Opera Chicagoje, 50 metų nepriklausomos Lietuvos paskelbimo sukakties proga, ruošia Beethoveno operą Fidelio, o ne kurio lietuvių, pavyzdžiui, J. Gaidelio operą Daną? Kaip paprastai, kalbos nieko rimto neiškėlė. Pavyzdžiui, tiksliai nežinoma literatūrinė (dibretas yra poeto Santvaro) ir muzikinė Danos vertė. Ji patobulinta kompozitoriaus Kučiūno.

Dar is susitikimų Montrealyje - (is k. i. d.) Elzbieta Kardeliene, Vilniaus burmistras J. Vildžiūnas ir kun. Gaudzė (viduryje).

Naujienos moko kunigą Jucevičių

Atkelta is 4 psl.

mokyklos lietuvių kalbą, moka algas 8 mokytojams. Kartu su visa patriotingąja lietuvių kolonija dr. kun. Jucevičius sielojasi, kad nepakankamai gauna mokinių. Tokiam dvasininkui ne taip jau lengva "išplauti smegenis", kaip tai rašo Naujienų redaktorai, kurie visuomet daugiau rūpinosi svetimais "izmais", o ne lietuviųbe.

Naujienos, be to, reiškia nepasitenkinimo, kodėl kun. Jucevičius Santaros-Sviesos suvažiavime kalbėjo ne tikybėmis temomis, o skaitė paskaitą "Idealizmas ir realizmas lietuvių visuomenėje". Pyksta, kodėl kun. Jucevičius surado bendrą kalbą su iš Lietuvos atvykusiais lietuviais.

Labai gaila, kad tuose pokalbiuose, be Kardelių, nedalyvavo ir Naujienų redaktorai. Ir jiems būtų paaiškėję, kad Lietuvoje kitaip, negu Eltos biuletentai teigia.

DĖL L. DIRŽINSKAITĖS

Naujienos niekina ir Leokadiją Diržinskaitę, kuri kilusi iš Kybartų, pačios paprūsės, tikra suvalkietė, viena žymiausių Lietuvos moterų. Tai asmenybė, kuri pasižymi dideliu taktu ir didesne Lietuvos patriotė, negu Naujienų redaktorai, kovoję Ispanijoje, už mums svetimus reikalus...

Diržinskaitės vyras Piliušenko taip pat yra tikras lietuvis, kuris šeimoje tik lietuviškai kalba. Juk daug turimę nelietuviškai skambančiomis pavardėmis žmonij, kurie lietuviškais reikalais daugiau sielojasi, negu išgamos su lietuviškiausiomis pavardėmis.

Diržinskaitės ir Piliušenko vaikai - du sūnūs - Lietuvoje baigia mokslus, kalba tik lietuviškai su draugais ir namuose, savo darbais jungiasi į Lietuvos ateitį. Ar bent vienas Naujienų redaktorių galėtų pasididžiuoti tokiomis įpėdiniais?

Kaip Santvaras Amerikoje "badavo"

PRANĖ LAPIENĖ

Literatūros metraštyje "Trečioji pradalgė", kuri išleido "Nidos" knygų leidykla Londone, telpa ilgas Stasio Santvaro straipsnis, kuriame jis pasakoja apie savo draugus ir apie save. Jo rašinys pavadintas "Impresionistiniai paveikslai arba pluoštas įspūdžių apie senus draugus".

Nesigilinant į jo žodžių reikšmę, galima skaityti linksmai. Jis ten kai kam savo draugų praretėjusį pakaušį apvynioja kasytėmis, kitam sprindžiu pailgina apsiaustą, tretįjį nugirdo... Tačiau, rimčiau susikaupus, darosi neaišku, kaip vienkartiname leidinyje galėjo tilpti tokie plepalai. Sunku tikėti, kad metraščio redaktorius Barėnas būtų to nepastebėjęs, greičiausia jam nebuvo patogu neduoti vietos pasireikšti senam poetui.

Man su Šeima ypatingai buvo įdomu pasiskaityti paties Santvaro pasakojimus apie jo pirmąsias dienas Amerikoje. Kadangi ir dalis Vieniybės skaitytojų jį pažįsta, o kai kurie jį yra sutikę pas mane viešinti, manau ir jiems bus įdomu pamatyti, kaip jis tą viešnage prisimena.

O Santvaras štai kaip porina:

"Amerikiečiai mus taip nepasitiko, kaip vėliau vengrus ir kubiečius... Davė leidimą išlipti krantan, o čia žinokis... Keista ir nesuprantama buvo, kad netrukus mums nugaras atsuko ir daugumas Amerikos lietuvių". Ir klausia jis: "Argi dėl to, kad mes buvome už juos truputį daugiau pamokę?"

Prisipažinsiu, išgirsti iš Santvaro tokius žodžius kuo mažiausia buvau besitikiėjusi. Iki dabar aš į jį žiūrėjau kaip į rimtą intelektualą, labai teisingą, kurio lūpose niekada negalėtų pakibti melagingi žodžiai.

Kur jis prasilenkia su teisybe?

Pirmiausia, visi žinome, kad Amerikos valdžia nė vieno Lietuvos pabėgėlio neleidė į šį kraštą, iki nebuvo surastas žmogus, galintis jam suteikti globą ir aprūpinti jį darbu.

Santvarui tokiu žmogumi man teko pabūti. Pasitarus su vyru, prieš jį išvados, kad, jei kviešti ką, tai kviešti tik tokius žmones, kurie savo mokslu ar talentu galėtų būti naudingi lietuvių išsvijai. Buvau apsiribojus vien kultūrininkais, nors vėliau nebuvo išvengta ir tokių žmonių, kurie vos kojas į čia įkėlę, nutolo nuo lietuvių visuomenės.

Santvarui su Šeima artinantis prie New Yorko krantų, aš telegrama buvau paprašyta atvykti pasilimti juos savo globon. Kadangi pati buvau labai užimta turimais svečiais, Santvarus pasitikti paprasčiau pas mane tuo kartu viešėjusius poetus Bern, Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Jie laimingai tą šeimą man pristatė.

Pradžioj Santvarus priglaudžiau savo vasarvietėj, o vėliau, sezonui užsibaigus, perkėliau juos į atskirą namą, kuris specialiai buvo laikomas apgyvendinti iš tremties atvykstančioms šeimoms. Aprūpinau juos maistu ir prašiau pailsėti, nesirūpinant kol kas niekuo.

Santvarienė iš pirmos atvykimo dienos nesijautė gerai, bet atrodė gražiai ir pajėgė apsitarnauti. Tačiau kartą ją aplankus, kada jos vyras buvo išvykęs miestan, radau ją nebepajėgiančią iš lovos atsikelti. Atkvieistas gydytojas pripažino ją sergant pleuritu. Kadangi ji buvo reikalinga globos, o mažas sūnelis priežiūros, juos atsigabenau į savo gyvenamuosius namus. Kitą dieną vėl aplankęs gydytojas patarė man pakviesti ambulansą ir pasiųsti ją į ligoninę. Santvarienė buvo patalpinta Port Jefferson ligoninėj, kur dirbo jau keli mano sponzoruoti atelviai, tarp jų buvo pora seselių ir viena jų, Ona

Jarmalavičienė, buvo paskirta ligonę prižiūrėti.

Vėl nelaimė! Po poros dienų gaunu žinią, kad mano viešnios toje ligoninėj negali gydyti, nes suradę ją sergant ir džiūva. T. B. ligoninė nuo Stony Brook už 30 mylių, Hostville, viduryje Long Island.

Labai laiminga jutaus, kad nesu visiškai bejėgė, kad galėčiau tai nelaimingai šeimai šiek tiek padėti. Vadinami tremtiniai man buvo sudarę lyg ir gyvenimo prasmę.

Ir vėl baisi žinia! Po tam tikro laiko, T. B. ligoninės administracija praneša man, kad jie svarstą mano viešnią gražinti į ten, iš kur ji atvykusi, nes susekė jos ligą įsigalėjus dar jai Europoj gyvenant ir kad ji neturėjusi teisės džiūva sirgdama į šią šalį įvažiuoti.

Jaudindamasi ir su ašaromis akyse aiškinau ją neturint kur vykti, kad jos šeima visai sveika, darbina; maldavau ją gydyti, pristekdama kad aš esanti "willing and able" atlyginti už mano viešnios gydymą, jei bus pareikalauta. Užtikrinau administraciją, kad ta moteris niekam nebus našta.

Ji buvo palikta ramybėj, o man su Šeima ir svečiais įsakė toj pačioj ligoninėj pasitikrinti, ar kuris nesame apsikrėtę džiūvos bacilomis.

Santvarienelį gydantis Hostville, dažnai su jos vyru ją lankėme, nuveždami ar tai papildomo maisto, ar gėlytę. Jokių būdu ji ten nebuvo užmiršta. Ir tai buvo malonu daryti; kiek sunkiau būdavo matant Santvarą per išties mėnesius, dūsaujant, negalinti jį rimčiau susikaupti nei kūrybai, nei norint ieškotis naudos prastame darbe. Tai nebuvo jam juokai, gyventi svetimoje šeimoje, pas niekada pirmiau nesutiktus žmones, ir taip ilgai laukti žmonos susveikintant.

Su pavasariu, pagaliau, Santvarienė buvo pripažinta susveikus ir grįžo pas šeimą. Būdami visi kartu, pa-

reiškė noro savarankiškai kur nors įsikurti.

Dabar Santvaras tarė, kad noris ir darbą susirasti.

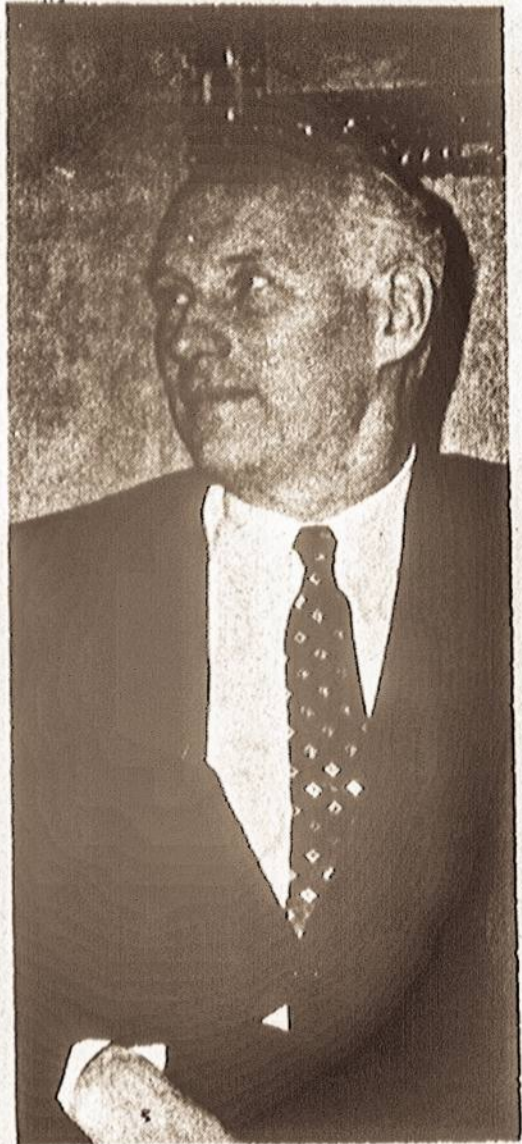
Prieš tam tikrą laiką buvau suradus tarnybas dr. Kusa su žmona Port Jeffersono ligoninėj. Jie buvo apsigyvenę arti darbovietės. Dr. Kusa jau jautėsi stipriau ant kojų atsistojęs, jis jau derėjo automobilį ir kėlėsi į didesnį butą. Santvarai išsineuomavo dr. Kusos turėtą butą ir, atrodė, pradės normalų gyvenimą. Kaip lietuviui kultūrininkui, man tarpininkaujant, Santvaras gavo iš SLA piniginę paramą.

Toj pačioj ligoninėj, kur jau dirbo keli lietuvių naujakuriai, buvo gautas darbas ir Santvarui.

Mano didellam nustebimui, vietoj eiti į darbą, Santvaras išvyko draugų lankyti. Po poros dienų išgirdau jį kellantis į Bostoną. Būdamas aiškinti, kad vargu ten būsią geriau, Long Island vasaromis daug gerų ir pelningų darbų, suminėčiau žmones, kurie, būdami mokyti ir nemažiau garbingi už jį, persisamdo sodininkystės darbams.

Santvaras apie čia minimas jo pirmomis dienomis nelaimės ir vienu žodžiu neteko aiškesnio nepasako, o tik duoda suprasti, kad, jei ne draugai būtų jį pakvietę į Bostoną, dievažin koks likimas būtų jį su Šeima ištikęs. Jis rašo, lyg būtų nuo New Yorko krantų: "...draugų kviečiamas atvažiauvau į Bostoną... Antanas Gustaitis pradėjo vakarais ateiti pas mus su didesniu ar mažesniu lauknešėliu, kad alkanai nebūtume. Nenorėdamas būti jautrios širdies išnaudotoju, aš pasistūliau jam remontuoti butą".

Santvaras dirbęs Gustaitiams du mėnesiu, "o jie tuo metu buvo mūsų pastovūs maisto tiekėjai. Tokiu būdu mano įsikūrimo krizė Amerikoje buvo įveikta. Netrukus atsirado vienas, antras ir trečias darbas, lyg ir nor-

Stasys Santvaras, "badavimom" dienomis...

mačiau pradėjo ratali sukstis. Niekad bet gi negali būti pamirštas tas žmoniškumas, kokį tom sunkiom dienomus Gustaitiai parodė".

Talgi matome... Jei ne Gustaitių geraširdingumas, Santvarai, jei kokios, būtų badu išmirę. Jei šitaip gali kalbėti poetai, kurių žodžiai, paprastai manoma, esą širdies žodžiai, tai tik parodo, kad tuo labiau teisybės negalime laukti iš politikierių.

Santvaro kalba, kad jie buvę išmesti krantan niekam jais nesirūpinant, kad Amerikos valdžia daugiau širdies parodžiusi vengrams ir kubiečiams (kurie, kaip žinome, buvo čia sugrūsti į stovyklas ir tik jų pačių tautiečiai juos iš ten ištraukė), kad Amerikos lietuvių, o ne jie jiems atsuko nugaras, tevalzduoja, kaip maža mes galime tokliems žmonėms tikėti tiek apie jų iš Lietuvos pabėgimo priežastis, tiek apie ten likusius tėvynės "išdavikus".

Neseniai mirusios dail. Ados Montvydienės-Peldavičiūtės paveikslas - karo bombardavimo aukų tematika, tapytas 1945 m., tuometiniam BALFo pirm. dr. prel. J. Končiui užsakius.

TOLIMIEJI MIRAZAI

Augant metų praėjusių eilei,
Skausmingiau vis juntu širdimi,
Kad tėvynė, namai, pirma meilė
Tik mirazų vaizdai tolimi... —

Tik mirazai, jaunystėj sušvitę,
Miestai, žmonės, gimtoji šalis —
Aš buvau ten dalis jų mažytė,
Jie gi — mano didžiausia dalis.

Lyg iš kapo esu prisikėlęs,
Lyg miegojęs ilgai po ledu,
Žydi man nebežydinčios gėlės,
Kai į praeitį mintį vedu.

Širdimi aš tėvynėn įaugęs —
Ten prasmingo buvimo versmė,
Darbo nuovargių kūnas ten džiaugęs,
Sielą džiugino švenčių giesmė...

Apie mirusį laiką dainuoju
Ir džiaugsmus, išgyventus seniai,
Apie žemę, kur prarasto rojus
Besisklaido šalti pelenai... —

Juozas Almis Jūragis

Pauliaus Augiaus ksilografijos darbų monografija

Parodyti menininko kūrybinį kelią jo darbų visuma vienam gerai paruoštam leidiny yra ne tik vertingas įnašas į kultūros lobyną, bet kartu ir užkrečiantis patstaukojimo pavyzdys tų, kurie tą leidinį paruošė ir išleido.

Pauliaus Augiaus ksilografijos (medžių ir lino rėžinių) kūrinių monografija yra talkos darbas: Augiaus žmona Danutė Lipčiūtė Augienė — monografijos leidėja, knygos projektas — dailininko Algirdo Kurausko, foto ofseto darbus atliko Vytautas Saulius (Litho Art Studio). Knyga folio formato, dviejų dalių — tekstai lietuvių ir anglų kalbomis ir Augiaus darbai — nuo pirmųjų iki priešmirtinių, atliktų jau sergant. Monografijos popieris dviejų spalvų: tekstai gelsvai smėlinės spalvos, foto ofseto darbai — baltas. Knygos aplankas ir tekstai iliustruoti Augiaus darbų šikais. Tekstų yra 77 puslapiai, numeruoti romėniškom skaitlinėm, foto ofseto darbų 283 puslapiai.

Tekstinę dalį sudaro Leidėjos žodis, straipsniai ir bibliografinė medžiaga. Telesforo Vallaus — Paulius Augius žmogus ir dailininkas, Algirdo Kurausko — Pauliaus Augiaus rašiniai (straipsnis papildytas išnašom iš periodinės spaudos). Bibliografinę medžiagą parinko Aleksandras Ružantec-Ružancovas.

T. Vallus, minėtame straipsnyje apibūdindamas Augių kaip žmogų ir dailininką, pastebi: Jeigu Paryžius daugybei dailininkų yra buvęs ir tebėra pergyvenimų vieta, jeigu Paryžius savo architektūros įdomumu nutelkia dailininkus įsijungti savo kūryba į to miesto ritmą, jei kiekvienas žingsnis čia lydimas istorinių pėdsakų ir eilinės dienos ar nakties valandos šiame didmiestyje išsiskiria savo nuotaka — tai Paulius Augius yra buvęs vienas iš retų dailininkų, kuris išliko neįsijungęs į Paryžiaus pulsą. Jis viską stebėjo, matė, tačiau visomis savo dvasinėmis nuotakomis liko ištikimas gimtojo krašto gamtovaizdžiui, laudies meno meistry palikimui ir visada savo širdyje nešiojosi pilkai mė-

PAULIUS AUGIUS

lyną, kiek vėjuotą, Žemaitijos padangę. Tad ir čia, Paryžiuje, gimsta jo geriausi darbai, savo tematika ir nuotaka taip glaudžiai susiję su gimtinės žmonėmis, gamtovaizdžiu ir gyvenimu. (P. A. XIII p.).

A. Kurauskas, ieškodamas Augiui dailininkui vietos, priskiriant jį ano meto Lietuvos ar Europos kuriam dailės stiliui ar mokyklai, rašo: Tačiau, iš perspektyvos žiūrėdami, matome, kad jis (Paulius Augius, J. K.) nebuvo nei kraštutinis revoliucioninkas, nei naujų estetikos teorijų skelbėjas. Europos meno sluoksniuose Augiaus kūrybinė maniera buvo en vogue pačia teigiamiausia prasme. Jeigu XX amžiaus pradžios dailės sąvartoje Augiaus kūrybos ir negalime sieti su protestuojančių novatorių darbais, tai, apsir-

bodami ksilografija, turime pastebėti vis tik jau gana anksti užbręžtą Pauliaus Augiaus savitą kelią, originalų, nemėgdžiotą ir lietuvių grafikoje prototipo neturintį. Jis davė tai, kas anuomet kultūriniam atgimimui buvo taip būtina — ieškant identiteto senose Europos kultūrose, pastikėti savo tautos dvasinėmis versmėmis. (P. A. XXV-XXVI p.).

Foto ofseto nuotraukos V. Sauliaus padarytos švariai ir rūpestingai. Tik jų centruotas išdėstymas išties per visą knygą leidinį kiek sumotonina. Bet tai, tur būt, kieno nors kito neapsižiūrėjimas. Tekstinės iliustracijos minėtos neapdairios išvengė, nes jas reikėjo įkomponuoti į tekstą.

Į Augiaus monografiją surinkti visi jo darbai, turėję

remiamos reikšmės jo individualiam stiliui susiformuoti, kaip sako A. Kurauskas. Išleisti tik "pareigos produktai." Iš Augiaus didžiausių ir reikšmingiausių darbų Monografijoje randame šiuos: Valančiaus "Žemaičių vestuvių" iliustracijas, S. Nėries "Eglės žačių karalienės", S. Bačinskaitės "Zalčio pasakos" Žemaitės "Petro Kurmelio", P. Orinitaitės "Vilgailės" ir V. Mažernio "Poezijos iliustracijos, Pupos pasaka, Žemaičių kalvarijas, iš ciklo "Žemaičių simfonijos", Maldą, Sirutę ir Kęstutį, Piemenuką, Grybautojas, Rugių rinkėjas, Bulviakasi, Velykas ir kt.

Pauliaus Augiaus monografijos leidėja savo žodyje sako: Mintis išleisti a. a. Pauliaus Augiaus monografiją kilo besiruošiant pomirtinei jo 1962 m. kūrinių parodai. Pajutau didelę skolą žmogui kūrėjui. Jo gausiuo-

se eskizuose ir naujų darbų apmatuose išskaičiau didelę negimusių darbų kančią. Kančią, kuri mano vyro buvo giliai slepiama, labai sąžiningai atliekant šeimos tėvo pareigas.... Šio leidinio nebūčiau galėjęs išleisti, jei į pagalbą, mano paprašyti, nebūtų noriai atėję Vytautas Saulius ir Algirdas Kurauskas.

Ir leidėja savo žodį baigia gražia ir vertinga intencija: Tikiu, kad šių nuoširdžių pasišventėlių darnaus darbo dovana, toji drąsi, giliai įrėžta Pauliaus Augiaus ksilografijos darbų procesija, uždegs ne vieną kurti ir nepavargti.

J. K.

Dail. P. Augiaus sukurti Ex Libris.

Is P. Augiaus kūrybos

Nepaprastai pigios kainos
KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK
\$518 į Vilnių ir atgal

\$16.00 asmeniui (dieną. Privatus kambarys su vonia (2 asmenims).
Mes parūpiname kelionei bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia apsilankyti.

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE
COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET
New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711

Leokadija Diržinskaitė

Atkelta iš 1 psl.

toriškai klausdamas, ar JAV "aukšti pareigūnai" dabar padarys atitinkamą žygį Lietuvos aneksijos nepripažinimui patvirtinti.

Mat, galvoje turėtas Goldbergo laiškas vienam iš "žygininkų", kurį JAV ambasadorius tikrinęs, kad JAV politika Lietuvos nepripažinimo atžvilgiu nepasikeitusi. O gal Darbininkui žinomi ir Lietuvos atstovo žygiai tuo reikalu State Departmente, tai ta ironija dar labiau suprantama.

KĄ DIRŽINSKAITĖ ATSTOVAUJA?

Taigi, visas tas "triukšmas" kilo iš prisibalbinimo, kad nesusedarytų įspūdis, jog Diržinskaitė atstovauja Lietuvą ir kad Jungtinės Tautos pripažįsta Lietuvos aneksiją. Kai kurie jau bando aiškinti, kad Jungtinės Tautos, savo sąraše įdėjusios Diržinskaitės titulą, Lietuvos nepriklausomybę "palaidojo". Kiti gi, kuriems yra žinoma tvarka, pagal kurią ruošiami delegacijų sąrašai, tvirtina, kad mūsų vyrai New Yorke ir Washingtono neturi galvų. O štai dėl ko: Jungtinių Tautų nario -- valstybės delegacijos sąrašo sudarymas yra išimtinai tos vienos valstybės teisė, ir jokia kita valstybė, nei pats Generalinis Sekretorius nieko pakeisti negali. Taigi -- niekas nieko negalėjo paveikti, kad Diržinskaitėi titulai taptų nubraukti. Užtat tie vyrai, vietoje gyresni "nuopelnais", geriau susitrukdytų, nukeltų Jungtinių Tautų būstinę ir pasižiūrėtų sąrašą, o ne plepetų ir rašinėjų to, ko nėra.

Tuo tarpu Jungtinėse Tautose jau yra žinoma, kad Diržinskaitė yra Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir jos užsienio reikalų ministrė, nors sesijoje ji yra Sovietų Sąjungos atstovė. Aple tai sakė anas delegacijų sąrašas ir aple tai jau randama Jungtinių Tautų veiklos protokoluose.

Diržinskaitė atstovauja Sovietų Sąjungą trečiajame sesijos komitete. Tasai komitetas svarsto pasaulio socialinius, kultūrinius ir ekonominus reikalus. Spalio 2 d. Diržinskaitė, pasisakydama komitete dėl Deklaraci-

jos projekto moterų diskriminacijai panaikinti, pasakė:

-- Kaip Tarybų Sąjungos delegacijos narė, aš tuo pačiu sykiu atstovauju ir vieną suverenų respublikų -- Lietuvos Socialistinę Tarybų Respubliką, kuri yra viena jauniausių respublikų Tarybų Sąjungoje.

DIRŽINSKAITĖ APIE LIETUVĄ

Toliau Diržinskaitė papasakojo apie Sovietų Sąjungos moteris, kurios turi lygias teises su vyrais, ir taip pat ji priminė ir pakitimus Lietuvos bei jos moterų gyvenime per pastarąjį šimtmečio ketvirtį. Ji pabrėžė, kad, jeigu "buržuazinėje Lietuvoje" labiausiai paplitęs moterų užsiėmimas buvo tarnaitės darbas arba namų šeimininkės, tai šiandien Lietuvos moterys sudaro 23 procentus respublikos Aukščiausios Tarybos deputatų, užima ministrų postus, dirba teisėjomis, laudies tarėjomis, gydytojomis, inžinierėmis ir kt. Kaip pavyzdį, kad taip yra, ji nurodė ir save, kai jau septinti metai dirbanti Lietuvos Ministrų

Valdas iš 3-ojo komiteto posėdžių salės: L. Diržinskaitė sėdi antra II eil. iš kairės (gilumoje).

Tarybos pirmininko pavaduotojo ir užsienio reikalų ministrės poste.

Apie Lietuvą bendrai Diržinskaitė dar papasakojo tai, kad grynai iš žemės ūkio krašto ji per šimtmečio ketvirtį tapo supramoninta, kad išvesta daug naujų kelių, pa-

DIALOGAS SU JAV ATSTOVE

Vis dar diskusijoms dėl Deklaracijos projekto priėmimo tebevykstant, spalio 4 d. tame pat komitete kalbėjusi JAV atstovė Patricia Roberts Harris, išdėsiusi JAV nuomonę dėl Deklaracijos projekto, savo kalbos pabaigoje prisiminė Diržinskaitę.

Amerikietė pasakė, kad Diržinskaitė, kalbėjusi Sovietų Sąjungos vardu, nors ir tvirtino, kad ji atstovaujanti kartu ir Lietuvą, bet, jos manymu, Diržinskaitė atstovaujanti išimtinai tik Sovietų Sąjungą, nes JAV vyriausybė nepripažįstanti Lietuvos inkorporacijos.

Kai kurie Lietuviški komentatoriai, kuriems buvo žinoma New Yorke ir Washingtono vyrų veikla prieš Diržinskaitės titulą, tuojau nurodė, kad šis JAV delegatės pareiškimas greičiausiai ir bus buvusi ta Washingtono žadėtoji pagalba "nukirpti" Diržinskaitės titulą.

Spalio 5 d. Diržinskaitė, naudodamasi atsakymo teise, komitete pareiškė:

-- Vakar JAV atstovė mėgino nustatyti kaip kas čia turi kalbėti, aš -- daugia nacionalinės TSRS valstybės atstovė. Ryšium su tuo turiu pareikšti, kad klausimas, kaip ir kieno vardu turi kalbėti TSRS atstovai, yra grynai TSRS kompetencija ir tai neklek netečia JAV atstovės taip, kaip ir mūsų delegacijai nežinomu, kieno vardu kalba JAV atstovė.

Aš didžiuojuosi tuo, kad man -- tarybinės Lietuvos atstovė -- buvo patikėta 22-oje Gen. Asamblėjos sesijoje atstovauti visą didžiulę Tarybų Sąjungą. Tasai faktas kaip tik dar syki įrodo, kad Tarybų Sąjungoje visos respublikos turi lygias teises ir kad bet kuri jų lygionis gali atstovauti tarptautinėje plėtmėje.

Trečiojo komiteto darbas užtruks iki gruodžio 12 d., o jo darbotvarkėje dar yra tokių klausimų, kaip karo nusikaltėlių baudimas, rasinės diskriminacijos panaikinimas, pasaulio socialinė padėtis, informacijos laisvės projektas ir kt.

Reikia manyti, kad Diržinskaitė kalbės ir tais klausimais.

* Cleveland, Ohio, Amerikos Lietuviai inžinieriai kviečia susitikimą ir vakarienę spalio 24 d., Smith's restorane, Coral Rm. A, East 222 St. ir Lake Shore Blvd., Euclide, Ohio.

Leokadija Diržinskaitė vieno pokalbio metu su 3-ojo komiteto pirm. Jugoslavijos ambasadore Mara Radic. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

statyta mokyklų, kultūros namų, rezidencinių projektų, kad elektra atėjo į kiekvieną kaimą.

-- 1939 m., -- kalbėjo Diržinskaitė, -- Lietuvoje buvo 180,000 beraščių ir beveik dukart tiek mažaraščių, vienam tūkstančiui gyventojų teko tik 2 asmenys su aukštesniu išsilavinimu. Dabar mūsų respublikoje yra visi raštingi. Per 100,000 asmenų studijuoja aukštesniosiose mokyklose ir technikuose. Aple 60 procentų moksleivių sudaro mergaitės. Dabar kas penktas asmuo Lietuvoje mokosi.

MOTERYS LIETUVOJE

Pabrėždama Deklaracijos (dėl moterų diskriminacijos panaikinimo) būtinumą, Diržinskaitė nurodė, kad tasai dokumentas yra svarbus tuo, jog pasaulyje dar yra šalių, kur moterys teisiškai ir faktiškai užima antraeilę vietą.

JAV delegatė Patricia Roberts, kuri pareiškė, kad JAV nepripažįsta Lietuvos inkorporacijos.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWTON 9-6620

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudės ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Leokadija Diržinskaitė spalio 2 d. kalba 3-ajame komitete, kur ji pareiškė: "Kaip Tarybų Sąjungos delegacijos narė, aš tuo pačiu sykiu atstovauju ir Lietuvos TSR, vieną jauniausių respublikų Tarybų Sąjungoje."

United Nations nuotrauka

Profesorius J. Kubilius vėl Amerikoje

Edvardas Šulaitis

Prof. dr. Jonas Kubilius, Vilniaus Valstybinio universiteto rektorius, kuris 1965 m. rudenį viešėjo Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir šio krašto universitetuose skaitė paskaitas, neseniai atvyko į Kanadą, kur jis aplankys geroką skaičių vietos aukštojo mokslo įstaigų.

Dr. Kubilius į Kanadą atvyko rugsėjo 25 d. ir čia viešai kaip Kanados matematikų draugijos svečias. Pradžioje jis apsisitęs Montrealyje, kur susipažino su pasauline paroda. Iš ten važiavo į Toronto universitetą, kur išbuvo nuo spalio 4 iki 10 d. Po to pasuko į Vinipegą -- Manitobos universitetą, kur buvo nuo spalio 10 iki 13 d.

Tolimesnė dienotvarkė bus tokia: spalio 13-22 -- Calgary universitetas, spalio 22-29 Vancouveris, Britų Kolumbijos universitetas, spalio 29 -- lapkričio 20 d. -- vėl Toronto universitetas. Visuose šiuose universitetuose prof. Kubilius galima rasti matematikos departamentuose.

Jau nemaža tautiečių kontaktavo šį garsų Lietuvos mokslininką jo pirmomis viešėjimo savaitėmis Kanadoje. Reikia, manyti, daugelis norės jį pamatyti ir vėliau.

Kaip žinome, prof. Kubilius buvo dėmesio centre, kuomet jis 1965 m. rudenį Amerikoje praleido 4 mėnesius. Aple jį Amerikos lietuvių spauda rašė daugiau negu apie bet kurią kitą lietuvių "veiksniui" nerimavo, kūrė atsišaukimus, baugino tautiečius dėl susitikimų su prof. Kubiliumi ir pan. Gerai atmintinas prof. Kubiliaus ir grupės Chicago lietuvių susitikimas pas visuomenininką, muziką Juozą Kreivėną 1965 m. lapkričio 13 d., kuris savo garsu gerokai nustelbė taip pat tą pačią dieną vykusias daug pinigų kainavusias demonstracijas New Yorke. Norint suniektinti šio susitikimo ruošėją ir patį prof. Kubilių, kam prireikė išgalvoti melą, tik prof. Kubilių lydėjęs po-

litrukas... Tuo tarpu tiesa yra tokia, jog prof. Kubilių iš viešbučio atsivežiau aš pats, automobilį vairuojant mano kaimynui A. Martinoniui. Ir reikia pastebėti, jog šio melo iki šiol dar neatšaukė, nežiūrint, kad Vienybėje jau anksčiau buvo apie tai paaiškintas susitikimo šeimnininkas J. Kreivėnas. Taip pat prof. Kubilius Chicagoje turėjo susitikimą su jauniaisiais lietuviams intelektualais, kuri suorganizo Genius Procuta.

Prieš išvažiuodamas į Kanadą, prof. Kubilius parašė mums laišką, kuriame tarp kitko sako:

"Prieš porą savaičių turėjau susitikimą su sportininkų grupe iš JAV. Malonu buvo atnaujinti pažintį su R. Mieželiu... Šiuo metu JAV lankosi fizikas J. Požėla (jis jau grįžo į Lietuvą, E. S.). Jis vizituoja universitetus apie Niujorką. Washingtono yra kitas universiteto darbuotojas, taip pat fizikas Smilga. Jis numato gana ilgai užtrukti JAV, apie 10 mėnesių. Daugiausia laiko praleis Los Angeles universitete, gal atvyks ir į Chicago universitetą. Aš taip pat ruošiuosi kelionei. Dar pereinamais metais gavau pakvietimą iš Kanados matematikų draugijos aplankyti su paskaitomis keletą Kanados universitetų. Rugsėjo 25 atvykstu į Montrealį. Iš ten užsuksiu į Ottawą, o vėliau apie mėnesį laiko būsiu Toronto universitete. Vėliau dar apie mėnesį ar du lankysiuos kituose Kanados universitetuose".

LEIDINYS APIE VILNIAUS UNIVERSITETĄ

Iš prof. Kubiliaus šioms dienomis taip pat teko gauti ir naują leidinį -- "Vilniaus Universitetas" (red. kolegija A. Bendžius, J. Kubilius, J. Žlugžda). Leidinys gana stambus -- 320 pusl. didelio formato. Ši knyga paduoda plačią universiteto istoriją nuo jo įsteigimo (1579 metų), daugiausia vietos, kaip reikia laukti, pašvenčiant tarybiniam laikotarpiui.

Įdėtas ir universiteto rektorijų sąrašas, kuriame išvardinti 89 asmenys. Iš jo matyti, jog dabartinis rektorius -- prof. dr. Kubilius rektoriatu pareigose išbuvo žymiai ilgiau negu dauguma prieš jį buvusių rektorijų (pradėjo rektoriatu 1958 metais). Nuo 1940 m. rektoriatu yra buvę: Mykolas Biržiška, Kazys Bieliukas, Zigmantas Zemaitis, Jonas Bučas, Juozas Bulavas. Šiame leidinyje yra kiek plačiau sustojama ir ties dabar Kanadoje viešinti prof. dr. Kubiliumi, rašant apie matematikos ir fizikos fakultetų darbus. Čia rašoma:

"J. Kubilius 1951 m. apgynė kandidato, o 1957 m. -- fizikos ir matematikos mokslų daktaro disertaciją. Dar diplominiame darbe mokslininkas pradėjo nagrinėti klasikinę K. Malerio hipotezę. Vėliau, spręsdamas šią problemą, jis gavo nemažą naujų rezultatų, kurie buvo žymus indelis į metrinę skaičių teoriją. J. Kubilius išsprendė svarbius pirminių algebrinių skaičių daugiamatį pasiskirstymo klausimus. Gauti rezultatai smarkiai pralenkia ir apibendrina žymių vokiečių matematikų E. Henkės ir H. Rademacherio darbus.

J. Kubilius ir jo mokiniai iš iki šiol nežinotų paskirų izoliuotų faktų suformavo naują mokslo šaką -- tikimybinę skaičių teoriją. J. Kubilius pateikė pirmąjį vieningą šios teorijos išdėstymą, sukurdamas griežtą įrodinėjimų metodą.

1959 m. išėjo J. Kubiliaus monografija "Tikimybiniai metodai skaičių teorijoje", kurios antrasis leidimas išverstas į anglų kalbą ir išleistas JAV.

J. Kubiliaus, jo mokinio doc. V. Statulevičiaus ir kt. darbai ir sukurti metodai turi didelę reikšmę praktikai. Tikimybinės skaičių teorijos metodais galima modeliuoti atsiktinius procesus ir apskaičiuoti kontinualius integralus Monte Karlo būdu.

J. Kubiliaus darbų poveikyje respublikoje susikūrė didelė ir pajėgi jo vadovau-

jama tikimybių ir skaičių teorijos mokykla, susilaukusi gero įvertinimo mūsų šalyje ir užsienyje. Apie 15 J. Kubiliaus mokinių ir pasekėjų apgynė kandidato disertacijas ir ne mažiau rengiasi jas ginti".

Knygos "Vilniaus Universitetas" (ji yra gausiausiai trauota) pabaigoje įdėtos jos santraukos rusų ir anglų kalbomis.

Apie Donelaitį

Kaip atrodė Kristijonas Donelaitis -- niekas nežino. Jo fotografijų nėra. Jį menininkai tik iš vaizduotės piešdavo. Kiekvienas dailininkas jį išvaizduoja atrodžiusį kitaip. Jo raštų skaitytojai pradeda Donelaičio neatpažinti...

Kad dailininkai ir toliau Donelaičio iš vaizduotės nepieštų, Lietuvoje sudaryta komisija iš archeologų ir filologų. Pirmininkauja filologijos mokslų daktaras L. Gineitis, kuris su komisijos nariais ir grupe studentų Tolminkemio kaime, kur jis palaidotas, iš rašytojo kaukolės bandys portretą atkurti. Dabar rusai tą kaimą pavadinę Čistyje Prudy. Tyrinėtojai gaus medžiagos ir apie kaimo praeitį ir gal bus galima kaimui senovišką prūsiškai lietuvišką vardą grąžinti.

* Antanas Gustaitis iš Bostono spalio mėn. New Yorke laimėjo Lietuvos rašytojų draugijos premiją už 1966 m. išleistą "Ir atskrido juodas varnas" humoristinę knygą. Komisiją sudarė: pirm. Pranas Naujokaitis, sekr. Paulius Jurkus, nariai: dr. P. Bagdas, K. Ostrauskas, L. Žitkevičius, \$500, premija bus įteikta Chicagoje lapkričio 24 d.

* Gary, Ind., lietuvių mokykloje 30 mokinių. Mokyklos vedėjas V. Lapinskas, mokytojai: K. Pečkaitienė, Baipšienė, kun. I. Urbonas. Tėvų komitete: pirm. Veronika Skeirienė, išd. Marytė Ruzgienė, sekr. Stasys Raudonis, Bronė Brazaitienė ir Mildažienė. Mokykla šv. Kazimiero parapijos erdviose patalpose.

ŠVENČIŲ NUOLAI DOS

AUTOMOBILIAMS, TELEVIZIJŲ APARATAMS, TAPE RECORDERS, TRANSISTINIAMS RADIO IR MOTOCHLAMS URAL -- 2-K-750M

su šoninėmis sėdynėmis, kuriuos galite pirkti kaip DOVANAS SAVO GIMINEMS Į U.S.S.R.

Papigintos kainos aukščiau išvardintoms prekėms, kurios yra mūsų kainoraščiuose, galioja nuo

spalio 1 d. iki gruodžio 31 d., 1967

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į skyrius:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036

Tel.: 212 CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11216

Tel.: 212 IN 7-5522

arba į bet kurį jų skyrių.

arba tiesiog:

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003

Tel.: 212-228-9547

APIE MŪSŲ SPAUDA

JONAS VALAITIS

Montrealio EXPO '67 Lietuviams išeišviamis suteikė daug sustiprinimo Lietuvybei už Lietuvos ribų, palaikyti. Ten ilgėliau pabuvoję, sutikome kelis šimtus įvairių Lietuvos specialistų. Mums, kaip spaudos žmonėms, buvo progos plačiau išsikalbėti ir su Lietuvos spaudos žmonėmis. Įdomiausia buvo iš didžiausio Vilniuje leidžiamo dienraščio Tiesos vyriausiojo redaktoriaus Henriko Zimano patirti, kad Tiesos spausdinama keliomis laidomis, o jos bendras tiražas 250,000 egz. Lietuviškai spaudai negirdėtas skaičius! Naujai įsteigtojo Gimtojo Krašto redaktorių M. Jackevičius džiaugėsi, kad tik gimęs ryšiams su užsienio lietuviais palaikyti savaitraštis jau peršokęs 25,000 tiražą... Tai, žinoma, valstybės išdomis leidžiama spauda.

New York Times kasdien spausdina 800,000 egz., o sekmadieniais pusantro milijono egz. New York Daily News spausdina pusketvirtą milijoną egz. Tuo tarpu, Lietuvoje gyventojų vos pasiekta trijų milijonų, o didžiojo New Yorko su priemiesčiais ribose yra per 15 milijonų gyventojų.

Pažvelkim į savąją Lietuvos spaudą išeišvijoje... Lietuviškai galvojanti, kalbanti ir lietuvišku gyvenimu už Lietuvos ribų gyvenanti jauniausių rinktinųjų lietuvių iš taip vadinamos "tremties" Europoje apsigyveno Australijoje; tame kontinente lietuvių beveik nebuvo.

Australijos gyventojai susigrūdę keturiuose miestuose, kurie sudaro 60% visų krašto gyventojų, prie kurių prisigretino ir lietuvių naujakuriai. Jauni, gabūs, inteligentiški, patvarūs greit įsikūrė. Gimė draugijos, patalpos, spauda. Vieni praturtėjo, kiti nusivylė, dalis atsidūrė Jungtinėse Valstybėse, Kanadoj, nuvyko į naująją Zelandiją, grįžo į Lietuvą ir t. t.

Senosios išeišvijos kolonijos, kaip JAV, Australijos lietuvius žiūrėjo, kaip į atėities lietuvių išeišvijos jauniausią ir patvariausią koloniją. Kultūros, spaudos srity tikriausiai, kaip į pavyzdį. Prieš amžių kaip gi kovosi?

Štai gauname vienintelį Australijos lietuvių laikraštį Mūsų pastogė. Rugp. 28 d. laidoje yra tokių minčių:

"...Kadaise mūsų neraštingi proseneliai gynė savą spaudą ją išpirkdami iš pavergėjo rankų krauju ir gyvybėmis. Šiandie daugeliui mūsų toji spauda darosi tik primestinis arba visai neesminis reikalas... prisiskaitą vietinės spaudos, tad lietuviška be reikalo leidžiama..."

"...Daugelis prarado respektą ir meilę spausdintam lietuviškam žodžiui, jį nustumdami į antrą ar net keltą vietą. Lygiai galėjo ir mūsų proseneliai sakyti, kad kam už tą lietuvišką spaudą kovoti, jeigu jie galėjo iki soties prisiskaityti rusiškos ar lenkiškos. Bet ne. Ano meto lietuvių savo spaudą laikė esmine lietuviybės dailimi, ko daugelis šičia neįvertina ir numoja ranka..."

"...Dar lūdniau, kai eilė skaitytojų skaito lietuvišką laikraštį metus kitus net neįjausdama, kad už tą laikraštį reikia laiku ir sąžiningai atsiskaityti. O tokie, gavę paraginimą iš administracijos, kad vis tik už laikraštį reikia ir apsimokėti, administratoriai ar leidėjai siūnčia atitinkamų priekaištų su asmeniškais užsigavimais. Tuo tarpu vietinius laikraščius kasdien perkame po kelis ir niekam net į galvą neateina suabejoti, kad reikia apmokėti..."

Laikraštis toliau rašo: "Jeigu laikraštis vienoks ar kitoks, pirmiausia priklauso nuo mūsų pačių, nuo skaitytojų ir bendradarbių. Skundžiamasi, kad neleidžiama viešai pasisakyti ir tuo pažeidžiamas demokratinis

Po vieno "Dviejų kalavijų" operos spektaklio Vilniuje šį rudenį - iš k. i. d.: Vytauto rolėje K. Šilgalis, kompozitorius Vyta. Klova, Jogailos rolėje Z. Paulauskas ir libretistas Jonas Mackonis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

principas, vėl leidus pasisakyti palestieji pasijaučia skaudžiai užgauti arba pažeista jų veikia ir t. t. ...

Toliau rašoma: Jeigu turėtume pakankamai mėsos savai spaudai... tada negadintų nei prenumeratos sąskaita, nes praktiškai tokių sąskaitų bei paraginimų visai nebūtų -- kiekvienas su džiaugsmu laiku apmokėtų net dar pridėdamas dolerių kitą, kad tik lietuviška spauda kiek dar ilgiau laikytųsi, kad nesustotų. Ypač iš bendruomenės narių būtų didelė misija, jeigu tėvai ar vyresnieji pripratinę prie lietuviškos spaudos priaugančią kartą, kuri šiaandie lietuvišku laikraščiu mažai domisi arba kiti net visai jo neatsiverčia..."

Tai jauniausios lietuvių išeišvijos kolonijos, jauniausio laikraščio labai gabių literatų laikraštinių balsas. Kas lieka mums, senosios išeišvijos laikraščiams ir laikraštinkams?

Pasižvalgykime po mūsų kontinento spaudą. Draugai, Darbininkai, Tėviškės Žiburiams, Kanadoj, Laikui Argentinoje ir kitiems jų leidiniams dirba vienuoliai, lėš. Klebonai ir vienuoliai surenka pinigų ir keliems civiliams, techniškosiems darbus atliekantiems. Tėvynei, Garsui, Tiesai, Susivienijimų organams, apdraudų departamentai davę teisę tik aplinkraščiais laikraščius laikyti. (Ukrainai ir lenkai sugeba leisti dienraščius ir bižniškai susitvarke, turi didelius tiražus. Bet tai jau kita tema.) Keleiviui, Dirvai, Naujienoms, Nepriklausomai Lietuvai Kanadoj, Argentinos Lietuvių Balsui Pietų Amerikoje ir kitiems tenka kovoti už išsilaikymą. Kai kuriems jų lengviau, nes jie yra neva organizacijų organai. Vienybė laisvas visų lietuvių

laikraštis ir niekieno, tik lietuvių išeišvijos organas. Čia jau sunkiau. Ką organizacijų parama reiškia, štai pavyzdys:

Vienybės kaimynė Laisvė pajuto, kad jai reikia pinigų. Redaktorius A. Bimba paskelbė leidėjų vaju. "Draugai, sudėkite \$10,000 metams". Pasišventusieji skaitytojai, uolūs organo rėmėjai, po visą kraštą pradėjo dirbti. Siūnčia dolerius, penkines, dešimties... Laikraščiu reikia pinigų! Visiems pavyzdį parodo pasišventusi laisvietė M. Nekšintaitienė iš Hartford, Conn., senosios kartos lietuvių, (apie tokias-lus Australijos laikraštis pradžioje kalba.) Reikia laikraščiu paramos. Pareiškia štai, ką tuo momentu išsigailu tik pusantro tūkstančio dolerių. Vėliau gausite daugiau. Aleksas Kidula iš Union City, Conn. mini gimtadienį. Kiek metų? Tik 90! Taigi, savo laikraščiu reikia duoti \$90! Baltimore, Md. mirė prieš kiek laiko Vladas Medelis. Nesveikuoją žmona Antanina. Abu laisviečiai. Vyru pagerbti ir jei kas atsiktų žmonai, jį pavedė savo dukrai Mildai Antanaitienei, tėvėlių prisiminimo proga, aukoti savo organui \$50.

Reikia daugiau pavyzdžių? Prašome. L. Jonikas, Vilnės redaktorius iš Chicago's Iankos New Yorke ir Ventų vedybinė 25 m. sukaktį R. Mizaros laidotuviuose ir t. t. Grįžta į namus ir Vilnyje dėkoja newYorkiečiams už dovanas, parsivežė virš pusketvirtą šimto dolerių Vilniai! Prideda, kad žinąs, jog aukojusiems prie širdies esanti artimesnė Laisvė, jai reikia ir duoda daugiau, bet...negi averti iš Chicago's paleisti be aukos spaudai...

Pavyzdžiai kalba garšiau už prašymą Vienybei pagelbėti. Laikraštis, kuriame bendradarbiavo patys pirmieji Aušros, Varpų, Saltinio, Vilties, vardais bei slapyvardžiais pasirašę lietuvių tautos pastaukojusieji prikėlė jai, jų darbus per 81-rius metus tęsia jų pasekėjai. Jie rūpinasi visų lietuvių reikalais, sielojasi visų lietuvių bėdomis.

Vienybės leidėjai pastryžę laikraštį leisti, kol išeišvijoje bus lietuviškai kalbančių lietuvių. Bet Vienybė reikalinga visų lietuvių tautos ir paramos. Padėkite!

TRUMPAI IŠ VISUR

* Po karo Lietuvoje Kauno Medicinos institutas ir Vilniaus universitetas jau parengė virš 5,000 gydytojų. Senesnės kartos gydytojų specialistų yra 1,000. Dabar Lietuvoje 500 gyventojų tenka vienas gydytojas.

* Lietuvių Istorijos Institutas tarėsi klausimu, nuo kada pradėti skaityti Lietuvos valstybės pradžią. Pirmiausia raštuose randama minint Lietuvą, kuri ribojasi su Rusija, 1009 m. Kaip valstybė, Mindaugui karaliaujant, pradžia pripažinta 1251 m. Nepos 17 d.

* Kun. dr. Zenonas Smilga iš Middletown, Conn., perkeltas į New London, Conn., į didžiausią Norwich vyskupijos parapiją St. Mary's Parish. Kun. Smilga gimęs Telšių apskrityje. Jungtinėse Valstybėse gyvena nuo 1955 m.

* Kun. dr. Jonas Avižas Muenchene Popiežius Paulius VI pakėlė į prelatus.

* B. Nekrašas, Aido choro vedėjas, Miami, Fla., ruošiasi choro koncertui ir banketui lapkričio 16 d.

Vytautas Kazakevičius, neseniai Lietuvoje iš spaudos išėjusios lietuvių poezijos antologijos "Graži tu, mano brangi tėvyne" redaktorius. Jis šiuo metu vadovauja Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto veiklai. Knyga, kurioje sukaupta viso pasaulio lietuvių poetinė kūryba, galima gauti rašant Kultūrinių Ryšių Komitetui, Kosėviuškos 36, Vilnius, Lietuva.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Vienintelis išėivijoje gyvenantis lietuvis tarptautinis šachmatų meistras -- Povilas Vaitonis iš Hamiltono, Kanadoje laimėjo II Š. Amerikos liet. šachmatų pirmenybes. Jis pergalė iškovoję rugsėjo 16-17 d. d. įvykusiose pirmenybėse, kuriose rungtyniavo 15 šachmatininkų: 5 iš Bostono, 4 chicagiečiai, 3 buvo atvykę iš Kanados, o po vieną iš Clevelando, New Britain, Conn. ir Baltimorės.

Povilas Vaitonis sunkiausią kovą turėjo prieš pirmųjų pirmenybių laimėtoją -- chicagietį Povilą Tautvaišą. Buvęs Kanados čempionas žaidė atsargiai ir sukovojo lygtomis su buv. Bostono, Chicagos ir Illinois nugalėtoju Povilu Tautvaišu. To jam ir pakako pirmenybėms laimėti, nes anksčiau Tautvaišas jau buvo praradęs pus-taškį Algiiui Makaičiui, P. Vaitonis atsistojo pirmuoju su 4,5 taško (iš 5 galimų), o Tautvaišas liko antroje vietoje su 4 taškais. Trečią vietą dalinosi 5 šachmatininkai: V. Palčiauskas, A. Nasvytis, Vl. Karpuška, A. Makaitis ir J. Chrolavičius (suirinko po 3 taškus). Laimėtoju atiteko \$100, piniginis prizas ir pereinamoji dovana. Tautvaišas turėjo pasitenkinti \$50, piniginiu prizu. Geriausiojo A. K. žaidėjo prizą gavo Algis Makaitis iš Bostono, o B. kl. -- chicagietis Vladas Karpuška. Jau-nių prizas atiteko Juozui Chrolavičiui iš Bostono.

KRONIKA

* Kanados Lietuvių Dienos proga buvo lietuvių krepšinio varžybos, kurias laimėjo Montrealio lietuviai, baigmėse įveikę Toronto Vytį 56:48.

* Chicagos Lietuvos futbolininkams šiemet pirmenybėse vyksta nekalp. Po kelių lygiųjų jie buvo nugalėti Adria komandos 3:2. Likus žaisti keturioms rungtynėms, lentelėje lietuviai stovėjo ketvirtoje vietoje iš 9 komandų su 11 taškų. Pirmos vietos šeimininkai -- Croatians turi 19 taškų, o paskutinės -- Wanderers -- 7 taškus.

* Chicagos lietuvių teniso pirmenybių baigmėje susitiko tradiciniai varžovai: V. Grybauskas ir Pikelūnas. Laimėjo Pikelūnas. Pas jauni nugalėtoju išėjo Galėnas.

* New Yorko Lietuvių Atletų Klubo futbolininkams pirmenybėse taip pat blogai klostosi ir pralaimėjimų netrūksta. Paskutinėse ketiose rungtynėse patirti skaudūs pralaimėjimai: prieš Poughkeepsie 1:5, ir prieš Yonkers SC 2:6. Dabartinis metu lietuviai neturi savo "namų" aikštės ir turi rungtyniauti tolimose vietose.

* Stepas ir Onutė Butautai, pasižymėję krepšinio žaidėjai bei treneriai, iš Lietuvos išvyko į Kubą, kur trenerius Kubos krepšinininkus olimpiadai. Su jais išvažiavo ir jų sūnus Ramūnas. Butautų ketionė buvo numatyta kiek anksčiau, tačiau jie pajudėjo tik rugsėjo pabaigoje.

* S. Stankaus, buv. Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės žaidėjas, knyga "Individuali krepšinininkų treneruotė" pasirodė rusų kalba. Knyga 120 pusl. Panašią knygą Stankus yra paruošęs ir lietuvių kalba.

V. NEŠUKAITYTĖ - VĖL KANADOS NUGALĖTOJA

Violeta Nešukaitytė - Kanados moterų ir mergaičių stalo teniso čempionė.

Violeta Nešukaitytė iš Toronto jau trečią kartą iš eilės laimėjo Kanados uždaras moterų pirmenybes, baigmėje įveikdama kitą Toronto lietuvaitę Eleną Sabaliauskaitę. Nešukaitytė išėjo laimėtoja ir mergaičių išėis su JAV moterų rinktinė. Ji atstovavo Kanados komandai. Čia lietuvaitė nugalėjo stiprią amerikietę Leah Neuberger iš New Yorko 3:1. Kanados ir Ontarijo komandose žaidė ir E. Sabaliauskaitė, kuri irgi pelnė visas pergales. Pirmenybėse pasirodė ir jaunesnioji -- F. Nešukaitytė, rungtyniavusi mergaičių iki 15 m. ir iki 17 metų grupėse. Abiejose grupėse ji užėmė trečiasias vietas.

* Lietuvių Atletų Klubo sve-tainės šeimininkavimą nuo spalio 1 d. perėmė Jonas Kerekes ir Klemas Budreckas.

Greita Pagalba

Nenusimink, gausi pagalba. Vaistai, kuriu ilgai laukėm nuo reumatizmo, ranku ir koju stipimo, jau yra.

Tuoj siųsk tį skelbimą šiuo adresu:

ROYAL PRODUCTS
NORTH STATION
P.O. Box 9112,
Newark 4, N. J.

Skaniausia lietuviska duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.
Sav.
A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938

36-40 Stagg Street,
Brooklyn, N. Y.

LIETUVIAI DETROITE

J. Gaizutis, J. Atkočaitis, P. Dalinis pasikvietė spaudos atstovus apžiūrėti Detroit, Mich., lietuvių namus, kuriuos šie šeimininkai jau tvarko per paskutiniuosius penkerius metus.

J. Gaizutis pasididžiavo, kad pirmiau rengtosios meno parodos Tarptautiniame institute dabar jau rengiamos lietuvių namuose. Jų buvo net 10. Namai pagrindinai atremontuoti. Daug kur įdėtos naujos grindys, apatinėje dalyje, iš dviejų kambarių, padarytas didelis vienas, viršuje dvi salės sujungtos į vieną, kurioje dabar galima talpinti 400 žmonių. Prieš-kambary ir laiptuose įdėti raudoni kilimai. Supirkti nauji baldai, stalai, kedės. Langai papuošti naujomis užuolaidomis. Virtuvėje patobulintos indams plovyklos ir kiti įrengimai.

Penkerių metų bėgyje namai gavo \$75,872,00 pajamų! Daugiausia pajamų iš Dariaus-Girėno klubo -- \$40,000,00.

Prieš 5 metus perkant namą už \$45,000,00, įmokėta \$25,000. Dabar jau viskas išmokėta, skolos liko tik \$9,000. Namui gerinti išleista apie tiek pat.

Sekančiuosius namai pa-

gerinimus numatoma "pajaukinti" jaunimui.

Greta esamuosius galima prieinama kaina pirkti trejetą kitų namų. Juos nugario-vus, būtų vietos pasistaty-dinti 50 automobilių. Netoli tiesiamas greitkelis Jeffir namo vertę pakels. Bus lengviau ir automobiliais priva-ziuoti.

* BALF suvažiavimas spalio 28 d. Detroit, Mich., prasidės 10 v. ryto Centro v-bos posėdžiu, 11 val. prasidės pats suvažiavimas. Iš 31 BALF direktoriaus 12 jų iš keturių grupių, kiti dvejiems metams išrinkti. Prie direktorių 3 asmenų rinkta revizijos komisija.

Direktoriatas išrinks valdybą vadovauti direktoriui, centrai ir dabar esantiems 63 skyriams. Dabartinė v-ba: pirm. kun. V. Martinkus, vicep. dr. E. Armanienė, Emilija Čekienė, dr. A. Sker-rys ir Bronė Spudienė, Sekr. A. Dzironas, išdinininkas A. Senikas, protokolų sekretorė Gerdvilienė.

Detroitie šiuo laiku yra net 600 BALF narių.

Bus pagerbta scenos dar-be per 60 m. dirbanti, daug BALFui pagalbėjusi, Z. Arlauskaitė-Mikšienė.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuviams Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Aptarnauja visų tikybų išpažintojus nuo 1941 m.

MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Nuoširdžiam ir pilniausiam aptarnavimui šaukite bet kuriuo laiku

DAVENPORT 6-1658

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS EDWARD A. KODIS
LICENSED FUNERAL DIRECTORS

VIENYBĖ

* BALF VAJUS New Yorke šiemet pradėdamas lapkričio 6 d. ir tęsiamas iki gruodžio 6 d. Dabar kasmet New Yorke surenkama apie \$5,000 BALFui ir apie 50,000 svarų drabužių. ALTą sudarančių grupių posėdyje rugsėjo 29 d. pareigas pasiskirstė: A. Skėrys, R. Gedeika, D. Averka, S. Dziakas -- nuo katalikų federacijos; Dr. A. Goeldnerienė nuo New York Lietuvos Moterų federacijos, V. Alksninis nuo Laisvės kovotojų; P. Wytenus nuo Parodos kryžiaus komiteto; Z. Dičpinigaitis nuo L. Bendruomenės; Adv. St. Bredes, Jr., J. Gaidys, Br. Spūdienė, J. Vilkaitis nuo socialdemokratų; A. Kynastas, J. Navasaitis, A. Oblasas, V. Steponis -- nuo santarėčių-liaudininkų; J. Klaunė, K. Bačiauskas, J. Bagdonas ir A. Vakselis -- nuo tautininkų.

* ELIZABETHO, N. J., bendruomenės kaukių ballus įvyksta spalio 21 d. 8 val. vak. Lietuvos Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabethport, N. J.

* JONAS ŠNEIDERAITIS iš New Yorko lankosi Montrealyje parodoje ir vieši pas ten gyvenantį savo brolių.

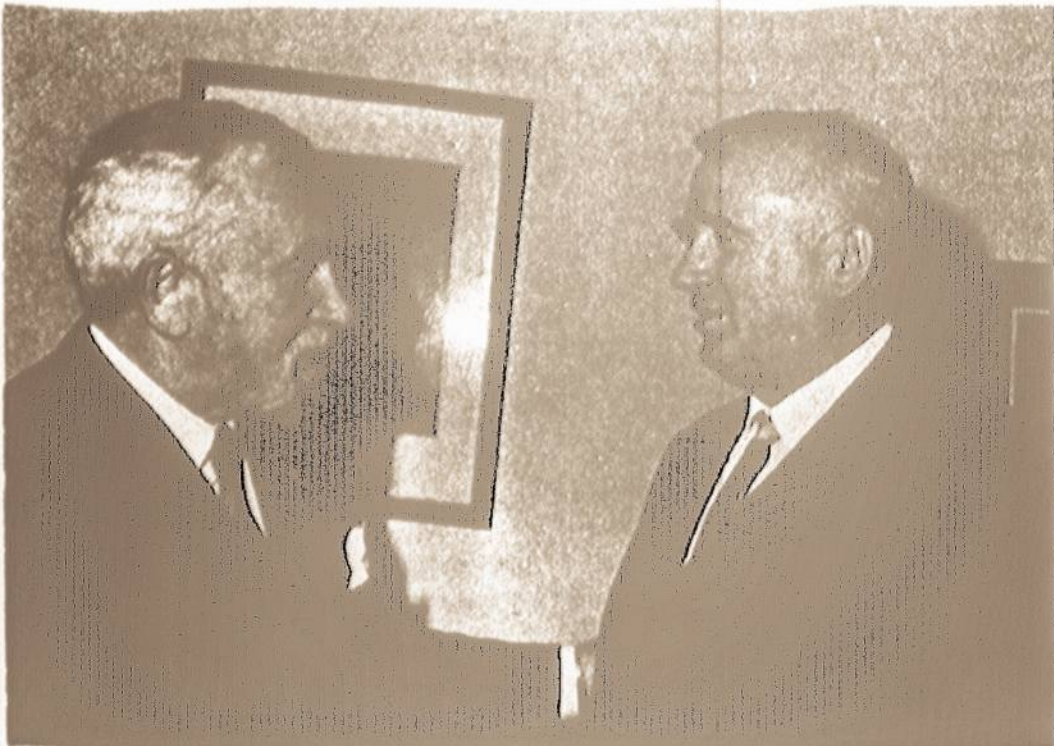
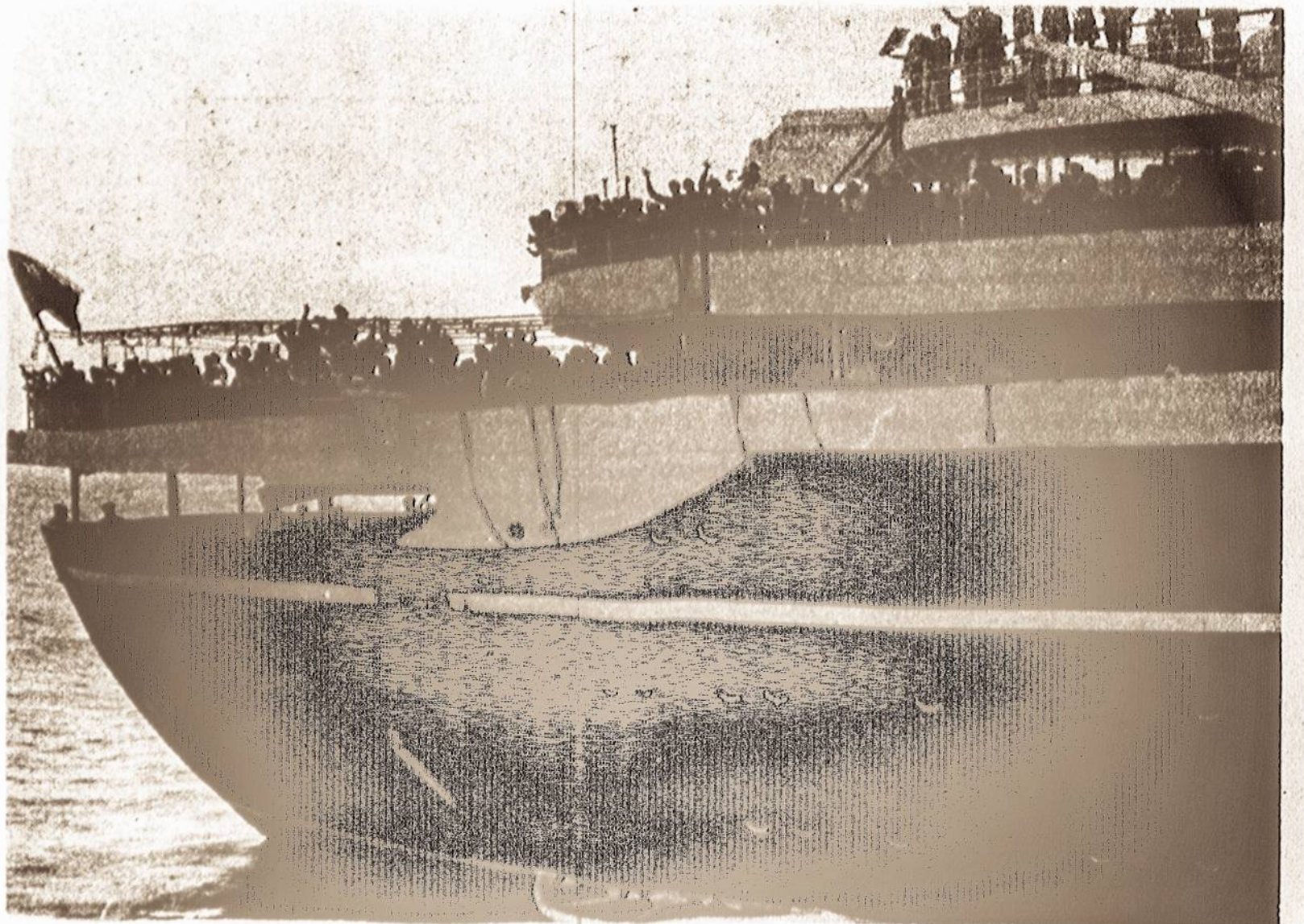
* ULĖNAI iš WOODHAVENO, N. Y., viešėjo Montrealyje pas Girūnus ir lankė parodą, dalyvavo koncertuose.

* MIŠIOS ANGLIŠKAI bus visose New Yorko bažnyčiose nuo spalio 22 d., išskyrus, žinoma, tautines parapijas.

* NEO LITUANIA ballus New Yorke įvyks šeštadienį, spalio 28 d. Travelers Hotel -- Terrace Ballroom, 94-00 Ditmars Blvd. prie La Guardia aerodromo. Vietas iki spalio 17 d. galima užsisakyti pas Aldoną Čeklenę, New Jersey, telefonuojant iš kitur (201) 549-8196, New Yorke -- Violę Tamošūnienę, (212) 263-8380.

* EDVARDAS SMITAS, žinomos New Jersey Lietuvos veikėjos Reginos Smitienės ir Helmuto sūnus, lapkričio 25 d. susituokia su Joann Katherine Stulpinaite, švč. Trejybės bažnyčioje Newark.

* DR. LEVAS VLADIMIROVAS, Jungtinių Tautų Dago Hamarskjoldo vardo bibliotekos direktorius, šiuo metu baigia rašyti mokslinę studiją apie bažnyčių ir vienuolynų bibliotekas Lietuvoje 16-18 amžiaus laikotarpyje. Tam savo darbui turi surinkęs gausios medžiagos. Jo "Knygos istorijos" I tomas taip pat eina prie galo. I-ajame tome bus studija nuo rašto užgimimo iki 17 amž., II-ajame -- nuo 17 amž. iki dabar. Lietuviškoji knyga ir jos kelias bus pavaizduotas bendrame fone. Dr. Vladimirovas taip pat dirba ir prie naujo sumanymo, R. R. Bowker Co. New Yorke jį pakvietė parašyti angliškai knygą apie Amerikos Austras ir bibliotekininkystę tarybinio specialisto aki-
m.)

Juozas Jurginis, literatūros istorikas, šiuo metu besilankęs Amerikoje, New Yorke kalbasi su dail. V. K. Jonyne (kairėje). S. Narkėšūnaitės nuotrauka

VIRŠUJE: Laivas "Puškin" kuriuo į Montreali atplaukė Kauno Politechnikos Instituto ansamblis "Nemunas". 65 choristai, šokėjai, kanklininkai ir birbynininkai matomi laivo gale, atsiveikinant su kanadiečiais ir amerikiečiais lietuviais. Lietuvos trispalvės čia nebuvo, bet laivą jie papuošė ilgomis tautiškomis juostomis. Išlydėjusių tarpe buvo daug lietuvių iš New Yorko, Chicagos ir kt. "Nemuno" ansamblis išplaukė dainuodamas "Lietuva brangi"... J. Valaičio nuotr.

* Martyno Jankaus monografiją platina Vladas Mingėla, 33548 Clifton Dr., Warren, Mich.

RŪTOS ANSAMBLIO VALDYBA IR KOMITETAS: sėdi iš k. į d. - narių registratorė B. Venckienė, išdininkė Fl. Širm, chormeisteris L. Stukas, dirigentas muz. A. Kačanauskas, pirmininkė Loreta Stukienė, sekretorė D. Dutkutė. Antroje eilėje (iš k. į d.) stovi: revizijos kom. inž. V. Melnis, spaudos reikalams O. Skurvydienė, rev. kom. M. Ruzgis, V. Dutkus, vicepirm. R. Sinašas, archyvo ir istorijos vedėja O. Klīmašauskaitė, bibliotekininkas J. Naiva, Nuotraukoje trūksta nuolatinio Rūtos Ansamblio akomponiatoriaus muziko A. Mrozinsko ir administratoriaus L. Beauvais.